

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 260

2.9.1971 Tarihli ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Bir Fıkrasının Kaldırılmasına ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Ordu Milletvekili Bahriye Üçok ve 10 Arkadaşının, Tokat Milletvekili Talat Sargın'ın, ve Çanakkale Milletvekili Nadir Pazarbaşı ve 3 Arkadaşının Aynı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifleriyle 1479 Sayılı Bağ - Kur Kanununun 58 inci Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna 1 Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler; Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/542, 2/4, 2/47, 2/198, 1/650)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1730/03849

12.7.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 4.6.1984 tarihinde kararlaştırılan «2.9.1971 Tarihli ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bir Fıkrasının Kaldırılmasına ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

2.9.1971 TARİHLİ VE 1479 SAYILI ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE BİR FIKRASININ KALDIRILMASINA VE BU KANUNA BAZI MADDELER EKLENMESİNE DAİR KANUN TASARISI GEREKÇELERİ

I — GENEL GEREKÇE

2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu (Bağ-Kur) Kanunu 14.9.1971 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 1.10.1972 tarihinde bütün Yurtta kademesiz olarak uygulamaya konulmuştur.

Bağ-Kur Kanunu, emsal sosyal güvenlik kanunları gibi; zamanın ihtiyaçlarına mümkün olduğu kadar cevap vermek üzere daimi bir değişim ve gelişim içindedir. Sözü edilen Kanunda, gerek uygulama sırasında

görülen eksiklik ve aksaklıkların giderilmesi ve gerekse ülkenin ekonomik durumunda meydana gelen gelişmeler sebebiyle zaman zaman genel ücret düzeyinin gerisinde kalan malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarında artışlar sağlanması için 4.5.1979 tarih ve 16627 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 2229 sayılı, 8.3.1981 tarih ve 17273 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 2423 sayılı, 20.4.1982 tarih ve 17670 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 2654 sayılı ve 20.10.1983 tarih ve 18197 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 2927 sayılı kanunlar ile değişiklikler yapılmıştır.

Kanunun 2654 sayılı Kanunla tadilinden önceki amaç ve kapsamını belirleyen 24 ve 25 inci maddelerinde kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların kanunla kurulu bir meslek kuruluşuna kayıt oldukları tarihten itibaren kendiliğinden sigortalı olacakları hüküm altına alınmıştır.

Bağ-Kur Kanununun uygulanmasına bütün Türkiye çapında aynı anda başlanmış ve o tarihlerde taşra teşkilatı da kurulmamış olduğundan kanunun kapsamına alınacakların tespiti ile Bağ-Kur'a bildirim işlemleri kanun gereği meslek kuruluşlarınca yerine getirilmiştir. Bu kuruluşlar tarafından bildirilen kimselerin kurumca tescilli sırasında gerçekten kanun kapsamında olup olmadıkları ile bildirim yapan meslek kuruluşlarının hukukî statüleri ve kayıtlarının sıhhat derecelerinin anında kontrol ve incelenmesi mümkün olamamıştır.

Aradan belli bir müddet geçtikten sonra, sigortalılığa mesnet teşkil etmek üzere gönderilen bilgi ve belgelere göre tescilli yapılanlardan bir kısım kimselerin kanun kapsamında olmadıkları gibi, tesbit ve bildirim yapan kuruluşlardan bazılarının da kanunun tarif ettiği anlamda meslek kuruluşu olmadıkları anlaşılmıştır.

Kurum dışında meydana gelen bu durumların zamanında gerek sigortalılar gerek Kurumca takip ve düzeltilmesi mümkün olmadığından sonuçları sigortalıların sigortalılıklarını olumsuz yönde etkilemiştir. Nitekim Kurum, kendisini sigortalı bilen ve primlerini de ödeyen kimselere veya bunların hak sahiplerine, sonradan hiçte arzu edilmeyen sigortalılığın veya bağlanan maaşın iptali gibi işlemleri kanun icabı uygulamak zorunda kalmıştır.

Belirtilen durumlar sebebiyle, 1479 sayılı Kanunda bilhassa 2654 sayılı Kanun ile köklü değişiklikler yapılmıştır. Fakat kanunun aradığı şartları taşımadıklarından mağdur olan sigortalıların ve aylık alanların mağduriyetlerinin giderilebilmesi için bazı düzenlemelerin daha yapılmasına ihtiyaç olup, tasarı bu ihtiyacı giderecek hükümleri ihtiva etmektedir.

Ayrıca, konut ve toplu işyeri kredilerine işlerlik kazandırılması ve isteğe bağlı sigortalılığın sigortalılar ve hak sahipleri lehine değiştirilmesi de bu tasarıların önemli hükümleri arasında yer almaktadır.

Tasarı, kanunun 10 yıllık uygulaması sonucu ortaya çıkan ve tesbit edilebilen önemli aksaklıkları, özellikle sigortalılar aleyhine sonuç doğuran hükümleri değiştirmekte, kapsamlı af hükümleri getirmekte, bir bakıma Kurum ile sigortalıları uzlaştırmaktadır.

Kanun kapsamında olsun veya olmasın Kuruma kaydını yaptırmış, kendisini sigortalı bilmiş veya saymış herkesin sigortalılık hakkı bir bakıma teyit ve çeşitli şekillerde kaybedilmiş sigortalılıkları ihya edilmek suretiyle; kendisini Bağ-Kur bünyesinde sosyal güvenlik şemsiyesi altına almak isteğinde bulunmuş olanların arzuları bu tasarı ile gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Ancak, bütün bunlar yapılırken mümkün olan ölçüler içerisinde Kurumun aktüaryal dengesi de korunmaya çalışılmıştır.

II — MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile yapılan değişikliklerle, Kurum personelinin daha verimli bir şekilde çalışmasının teşviki için gayrimenküllerden bazılarının Yönetim Kurulu kararıyla sosyal amaçlı hizmetlere tahsisine imkân verilmektedir.

Madde 2. — Bağ-Kur Kanununun 11 inci maddesinin 4 üncü fıkrasının mevcut hükmüne göre Genel Kurul Başkanı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanıdır. Başkan vekilleri ise Genel Kurulca seçilmektedir.

Maddenin sözü edilen fıkrası değiştirilerek; bir taraftan Genel Kurulun tabii başkanı olan Bakanın lüzumu halinde kendisine vekâleten Genel Kurulu yönetecek Başkan Vekilini tayin etmesine imkân sağlanmış, diğer taraftan da delegelerce fazla adayın gösterilmesi halinde kongrenin daha başlangıcında doğabilecek bazı ihtilâflara meydan verilmemiş olmaktadır.

Nitekim, Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 12 nci maddesi de Genel Kurula «Bakanın veya görevlendireceği kimsenin başkanlık edeceği» hükmünü havi bulmaktadır.

Bu suretle, Sosyal Sigortalar Kurumu ile de paralellik sağlanmıştır.

Madde 3. — 1479 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde, Kurumun her sigorta kolu için ayıracağı karşılıklardan kredi fonu için ayrılacak bölümün;

— Sigortalılara konut ve işyeri yapımı için Bakanlar Kurulunca tespit edilecek banka veya bankalara mevduatta bulunulmak,

— Esnaf ve sanatkârlara işletme ve tesis kredisi olarak tahsis edilmek üzere Türkiye Halk Bankasına yatırmak,

Suretiyle işletileceği ve her iki konuda yapılacak tevdiatın ayrı ayrı bu karşılıkların % 25 ini geçemeyeceği belirtilmekte idi.

Anılan madde hükmü 19.4.1979 gün ve 2229 sayılı Kanun ile değiştirilerek kredi fonlarının hesaplanmasında her sigorta kolu için ayrılan karşılıkları toplam olarak nazara almak yerine, fonların hesabında sadece ödenmiş primler karşılıklarının ölçü alınması ve ödenmiş primler karşılığında en az % 25 lik bölümünün işletme ve tesis kredisi fonuna, en çok % 25'lik bölümünün de konut ve toplu işyeri kredileri fonuna yatırılması esası getirilmiştir.

2229 sayılı Kanunla getirilen bu düzenleme fevkalade yerindedir. Çünkü, sigortalılara bağlanmış aylıkların teminatı mahiyetinde bulunan ve çok kısa dönemlerde süratle çözülmesi gereken matematik karşılıkların bu tür fonlara uzun vadeli olarak bağlanması, söz konusu karşılıkların tesis maksadına aykırı düşmektedir. Bu itibarla, bu fonların daha uzun vadeli bir teminat karakterinde olan ödenmiş primler karşılıklarından beslenmesi tabii görülmüş ve matematik karşılıkların kullanılmasında kanuni zorlama ve sınırlamalardan kaçınılmıştır.

Aylık bağlanan sigortalı sayısında meydana gelen ani yükseliş Kurumu önemli ölçüde malî güçlüklerle karşı karşıya bırakmıştır. Özellikle son yıllarda sağlanan büyük gelişmeye ve kazanılan nakit potansiyeline rağmen, emekli sayısındaki hızlı artış yüzünden karşılıkların teknik teşekkülünde önemli bir değişiklik olmamıştır. Halen, Kurumun nakit varlığı çok büyük ölçüde matematik karşılıklara bağlanmıştır.

Bu durum, tahsisi yapılmış kredilerin dondurulması ve yeni taleplerin ise hiç karşılanamaması sonucunu doğurmuştur. Oysa krediler, sigortalının Kuruma olan ilgisinin korunmasında ve Kurumun tanıtılmasında; sakatlık, yaşlılık, bölüm gibi psikolojik bakımdan bazen kabul edilmesi güç ve çok uzak sayılan risklere göre daha büyük avantajlar taşımaktadır.

İşletme ve tesis kredileri Merkez Bankası kaynaklarından finanse edilmekte ve Türkiye Halk Bankası kanalıyla kullanılmaktadır. Bağ-Kur fonlarının işletme ve tesis kredileri içinde önemli bir payı da bulunmaktadır.

Belirtilen durumlar muvacehesinde, bu madde ile yapılan değişiklikle; gerek sigortalıların Kuruma olan ilgilerinin korunması ve gerekse ülkemizde son derece sıkıntısı çekilmesi sebebiyle Devlet politikasına da uygun olarak, Kurumun aktüaryal dengesi zorlanmaksızın ve anahizmetlerinin aksatılmasına yol açmaksızın, matematik karşılıklardan kaynak ayrılabilmesine imkân sağlamak suretiyle konut ve toplu işyeri kredilerine işlerlik kazandırılmakta, ayrıca Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca çıkarılan gelir ortaklığı ve hisse senedine yatırılacak fonların işletilmesine imkân sağlamaktadır.

Madde 4. — Bağ-Kur Kanununun 20 nci maddesi ile getirilmiş olan vergi, resim ve harç muafiyeti konusunda maddedeki ifadenin açık olmaması sebebiyle uygulamada güçlüklerle karşılaşmakta, zaman zaman hükmün amacına aykırı, dar bir yorumla Kurumun faydalanma alanı daraltılmaktadır. Kurum ihtiyacına binaen kiralanılan bilgi işlem makinelerinin ithalinde muhatap Bağ-Kur olmadığından; gümrük vergisi tahakkuk ettirilme yoluna gidilmekte ve her ithalde işlem dava konusu olmaktadır.

Maddede yapılan değişiklikle, metin daha açık bir hale getirilmiş ve Kurum aleyhine yapılan dava ve icra takipleri ile taşınır ve taşınmaz malların alım ve satım işlemleri ile Kurum ihtiyacı için ithal edilen mallar da muafiyete tabi tutulmuştur. Hertürlü vergi, resim ve harçtan muaf olan Kurum, ayrıca, doğrudan doğ-

ruya hizmetlerinden faydalanmadığı fon ve kuruluşlara katkı paylarından da muaf tutulmuştur. Böylece, yalnız kendi imkânları ile sigortalılara ve hak sahiplerine hizmet götürmeye çalışan Kuruma muafiyet alanında kısmî bir rahatlık ve uygulamada kolaylık sağlanmış olmaktadır. Ancak, bu madde hükmü sadece Bağ-Kur ile ilgili olup, Bağ-Kur'un muhatap olduğu tarafın ödeyeceği vergi, resim ve harçlar ile fon ve katkıları kapsamamaktadır.

Ayrıca, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 39 uncu maddesi ile de paralellik sağlanmıştır.

Madde 5. — 1479 sayılı Kanunun 19.4.1979 tarih ve 2229 sayılı Kanunla değişik 21 inci maddesi Kuruma «Tüzel kişiliği haiz müesseseler kurmak ve iştiraklerde bulunmak» yetkisi vermektedir.

Maddede bu Kanunla yapılan değişiklikle, müessese kurmak ve iştirakte bulunma imkânı genişletilerek Kurum fonlarının daha verimli bir şekilde işletilmesi öngörülmektedir. Bu suretle, bir taraftan Kuruma gelir kaynağı sağlanmış, diğer taraftan da Memleket ekonomisine katkıda bulunulmuş olacaktır.

İktisadî ve ticarî gayeyle kurulacak bu müesseselerde çalışan personel ile iştiraklerde Kurum adına çalışan personelin özlük hukuk hükümlerine tabi olması sağlanarak işletmelerin personel istihdamında bir dereceye kadar serbesti içinde olmalarına da imkân verilmiş olmaktadır.

Madde 6. — Kanunun 78 inci maddesinin meri birinci fıkrası hükmüne göre ölüm sigortası hakları, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde istenmezse düşmektedir. Hüküm, müteveffanın geride bıraktığı kimselerin haklarını takip gücünden yoksun olmaları (bilgi yetersizliği, küçük olma vb.) gibi durumlarda sosyal güvenlik ilkelileriyle bağdaşmamaktadır.

Diğer taraftan, Kurum alacakları aynı Kanunun 70 inci maddesine göre 10 yıllık zamanaşımına tabidir. Bu durumda müteveffa sigortalının hak sahiplerine yapılacak sigorta yardımları beş sene sonra müruruzamana uğramakta, fakat müteveffanın şayet varsa prim ve prime ilişkin borçları on sene sonra müruruzamana uğradığından hak sahibine hem cenaze yardımı ve toptan ödeme yapılamamakta ve hem de aylık bağlanamamaktadır. Bununla beraber, borcu varsa geride bıraktığı kimselerden bu borcun tahsili yoluna gidilmektedir.

Bu itibarla, 78 inci maddenin mer'î hükümlerinin sakıncalarının giderilmesi için bu Kanunun 13 üncü maddesiyle 78 inci maddede değişiklik yapılarak cenaze yardımı ile ölüm toptan ödemesine dair hakların 10 sene geçmedikçe düşmesi önlenmiş ve bu madde ile de 43 üncü maddeye bir fıkra eklenerek hakkı doğuran olay tarihinden itibaren 5 yıl geçtikten sonra istenen ölüm aylıkları talep tarihini takip eden aybaşından başlatılmak suretiyle hakkın devamlılığı sağlanmıştır.

Bu suretle, ölümü takip eden aybaşından itibaren 5 yıl içinde talep halinde birikmiş aylıklar da ödenecektir. Ancak, 5 yıl geçtikten sonra yapılacak taleplerde, önceki aylıkların ödenmesi mümkün olmayacaktır.

Madde 7. — Maddenin (b) bendinin çıkarılması suretiyle, Kanun öntünde eşitlik ilkesine uygun olarak kadın sigortalının ölmesi halinde sağ kalan kocasına aylık bağlanması için maluliyet şartı kaldırılmıştır.

Madde 8. — 1479 sayılı Kanunun 2229 sayılı Kanunla değişik 51 inci maddesinin üçüncü fıkrası, diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi bir işte çalıştıktan sonra Bağ - Kur kapsamına girenlerin geldikleri sosyal güvenlik kurumundaki prime esas ücretin veya keseneğe esas derecenin en yakın olduğu basamağı seçmiş sayılacaklarını hüküm altına almıştır.

Bu durumda, Bağ - Kur kapsamına girmeden önce kısa bir süre de olsa diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi bir işte çalıştıktan sonra (yedek subaylık gibi) Bağ - Kur kapsamına girenler, arzuları hilafına yüksek basamak seçme durumuyla karşı karşıya kalmakta ve bu da bilhassa genç yaştaki sigortalıların uzun yıllar yüksek basamaktan prim ödemek suretiyle mağduriyetlerine sebebiyet vermektedir.

Fıkroda 2654 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, bu durumdaki sigortalıların İş Kanununa göre tespit edilmiş ve tescil tarihinde geçerli asgarî günlük ücretin karşılığı olan basamaktan daha düşük basamak seçmeyecekleri hükmüne bağlanarak uygulama yumuşatılmıştır. Ancak, bu defa da asgarî ücretin Bağ - Kur Kanunu ile irtibatlı olmaksızın artması sonucu aynı durumdaki sigortalıların tescil tarihine göre farklı basamaklara intibak ettirilmesi gibi bir başka sakınca ortaya çıkmıştır.

Yukarıda belirtilen sakıncaların giderilmesi için Fıkradaki bu değişiklikle de, diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi bir işte çalıştıktan sonra Bağ - Kur Kanunu kapsamına girenler için basamak seçme serbestisinin tabanı 6'ya indirilmiştir.

Birinci basamaktan itibaren 6 ncı basamağa kadar esasen her yıl mecburi yükseltme yapıldığından, 5 yıl sonra bu basamağa gelinmektedir. Bu itibarla, belirtilen kimseler için 6 ncı basamak en makul basamak olarak tespit edilmiş bulunmaktadır.

Madde 9. — Sigortalıların prim borçlarını zamanında ve tam olarak ödemelerini temin yönünden her ay için % 3 olarak alınmakta olan gecikme zammı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanunda yapılması öngörülen değişikliğe paralel olarak % 4 yükseltilmiştir.

Madde 10. — Bu maddedeki değişiklikle Tasarının 8 inci maddesinde, kadın sigortalının ölümü halinde sağ kalan kocasına aylık bağlanması için maluliyet şartının kaldırılmasına dair hükme paralellik sağlanmıştır.

Madde 11. — 1479 sayılı Kanununun 63 üncü maddesi, sigortalıların ölümüne veya maluliyetine neden olan üçüncü kişiler aleyhine halefiyet esasına dayanan rücu imkânı vermektedir. Ancak, istihdam eden veya araç sahibi aleyhine açılan davalarda tereddütlü durumlar ortaya çıkmakta ve rücu imkânı mevcut olup olmadığı hususu tartışılmaktadır. Ayrıca maddenin araç sahipleri ve istihdam edenleri kapsamaması sebebiyle kusurlu kişiler ile bu kimseler aleyhine açılan rücu davaları ayrı mahkemelerde görülmektedir. Mesela; Kurumun rücu alacağı için kusurlu üçüncü şahıslar ile mirasçuları aleyhine İş mahkemelerinde, araç sahibi veya istihdam edenler aleyhine ise Asliye veya Sulh Hukuk mahkemelerinde dava açılması mecburiyetinde kalmaktadır. Bu da zaman, emek ve masraf kaybına sebebiyet vermektedir.

Maddede yapılan değişiklikle 1479 sayılı Kanunda bahsedilmeyen fakat, Borçlar Kanunu ile Karayolları Trafik Kanununa göre sorumlu olan kimselerin bu Kanuna dahil edilmesi suretiyle, «Kurumun rücu alacağı'nın sorumluları» kavramına açıklık getirilmiş ve bu sorumluların tabi olacağı hükümlerde birlik sağlanmıştır.

Madde 12. — Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik ile karşılıkların hesaplanma şekli yeni bir kanunî tanım yapılarak Kurum aktüeryal dengesine esas olan unsurlar yeniden düzenlenmiştir.

Madde 13. — Bağ - Kur Kanununun 78 inci maddesinin mer'î birinci fıkrası hükmüne göre, ölüm sigortası hakları, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde istenmezse düşmektedir. Hüküm, müteveffanın geride bıraktığı kimselerin haklarını takip gücünden yoksun olmaları (bilgi yetersizliği, küçük olma v.b.) gibi durumlarda sosyal güvenlik ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Diğer taraftan, Kurum alacakları aynı Kanununun 70 inci maddesine göre 10 yıllık zamanaşımına tabidir. Bu durumda, müteveffa sigortalının hak sahiplerine yapılacak sigorta yardımları beş sene sonra müruru zamana uğramakta, fakat müteveffanın şayet varsa prim ve prime ilişkin borçları on sene sonra müruru zamana uğradığından hak sahibine hem cenaze yardımı ve toptan ödeme yapılamamakta ve hem de aylık bağlanamamaktadır. Bununla beraber, müteveffanın borcu varsa geride bıraktığı kimselerden bu borcun tahsili yoluna gidilmektedir.

Bu itibarla, mer'î hükmün belirtilen sakıncalarının bertaraf edilmesini temin bakımından fıkra hak sahipleri lehine değiştirilerek, hem cenaze yardımı ve hem de ölüm toptan ödemesine dair hakkın düşmesi 10 seneye çıkarılmıştır. Ayrıca, 1479 sayılı Kanununun 43 üncü maddesine bu Kanunun 7 nci maddesiyle eklenen bir fıkra ile de hakkı doğuran olay tarihinden itibaren 5 yıl geçtikten sonra istenen ölüm aylıkları talep tarihini takip eden aybaşından başlatılmak suretiyle bu hakkın devamlılığı sağlanmıştır. Ancak, 5 yıl geçtikten sonra talep halinde; talep tarihinden önceki aylıkların ödenmesi söz konusu olmayacaktır.

Madde 14. — Kanununun isteğe bağlı sigortalılık hükümlerini düzenleyen 79 uncu maddesinde sigortalılığın başlaması ve sona erishi belirtilmemiş olup, uygulamada bu husus yönetmelikle düzenlenmiştir. Mevcut uygulamaya göre yazılı taleple başlayan sigortalılığın sona erishi yazılı taleple ve diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışma yanında, primlerin belli şekil ve şartlara göre ödenmesi esasına bağlanmıştır.

Sigortalılığın başlangıç ve bitishi ile sigortalılık süresi gibi Kurum ve sigortalı yönünden önemli olan hususların yönetmelikle düzenlenmesinin sakıncaları yanında, uygulamada yönetmelik hükümleri kaza mercileri tara-

findan farklı yorumlanmaktadır. Ayrıca sigortalılığın devamının belli şekil ve şartlara uygun olarak prim ödemelerine bağlanmış olması, uygulamada sigortalıların zaman içerisindeki ekonomik durumlarında meydana gelen değişiklik ve iradelerine bakılmaksızın muntazam prim ödemeleri mecburiyetini doğurmuştur.

Bir yandan sigortalılığın başlangıç ve bitişinin tespitinde değişik yorumlara meydan verilmemesi diğer yandan isteğe bağlı sigortalılık esprisine uygun olarak sigortalılara ekonomik güçleri oranında ödedikleri prime göre sigortalılık süresi kazanmalarını temin etmek amacıyla madde yeniden düzenlenmiştir.

Yapılan yeni düzenleme ile sigortalılık yazılı taleple ve diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmayla sona ermekte ancak, başlangıç ve bitiş arasında geçen süre içerisinde zamanında primi ödenen süreler hizmetten sayılmakta, prim ödememe nedeniyle sigortalılığın sona erme durumu bertaraf edilmektedir.

Bu düzenleme ile sigortalı ve Kurumun karşılıklı hak ve yükümlülükleri dengelenmektedir. İsteğe bağlı sigortalılık hükümleri basitleştirilerek kolay uygulanır hale getirilmektedir.

Madde 15. — 1479 sayılı Kanunun değişik ek geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının halihazır hükmünde isteğe bağlı sigortalıların geriye doğru borçlanmaları halinde, borçlanma primlerinin üç yıl içinde defaten veya yıllık eşit taksitler halinde ödemeleri öngörülmektedir. Ancak, taksitlerin eşit halde ödenmemesi veya üç yılı geçtikten sonra ödenmesi halinde yapılacak işlemlerde tereddütler ve ihtilaflar bulunmaktadır.

Sözü edilen bu maddede yapılan değişiklikle yukarıda belirtilen hususlara açıklık getirilmiş, 10 yıldan az sürelerin de borçlanılması imkânı tanınmıştır.

Sigortalılara sağlanan bu imkânlarla karşılık, Kurumun aktüaryal dengesinin kısmen de olsa korunması için, borcun ödenmesinden sonra 1 yıl beklemek suretiyle yaşlılık aylığı talebinde bulunmaları şartı getirilmiştir. Ancak, malullük ve ölüm hallerinde bu süre şartı aranmayacaktır.

Ayrıca, maddedeki bu değişiklik ile 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 1 inci maddesi ile paralellik sağlanmıştır.

Madde 16. — 1479 sayılı Bağ - Kur Kanununun 2654 sayılı Kanunla tadilinden önceki amaç ve kapsamı belirleyen 24 ve 25 inci maddelerinde, kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların kanunla kurulu bir meslek kuruluşuna kayıtlı oldukları tarihten itibaren kendiliğinden sigortalı olacakları hüküm altına alınmıştır.

Bağ - Kur Kanununun uygulanmasına bütün Türkiye çapında aynı anda başlanılmış ve o tarihlerde taşra teşkilatı da kurulmamış olduğundan kanunun kapsamına alınacakların tespiti ile Bağ - Kur'a bildirim işlemleri kanun gereği meslek kuruluşlarınca yerine getirilmiştir.

Bu kuruluşlar tarafından bildirilen kimselerin, Kurumca tescili sırasında gerçekten kanun kapsamında olup olmadıkları anında kontrol edilememiş, ayrıca bu bildirim yapan meslek kuruluşlarının hukuki statüleri ile kayıtları da belirtilen sebeplerle zamanında incelenememiştir.

Aradan belli bir müddet geçtikten sonra, sigortalılığa mesnet teşkil etmek üzere gönderilen bilgi ve belgelere göre tescili yapılanlardan bir kısım kimselerin kanun kapsamında olmadıkları gibi, tespit ve bildirim yapan kuruluşlardan bazılarının da kanunun tarif ettiği meslek kuruluşu olmadıkları anlaşılmıştır.

Kurum dışında meydana gelen bu durumların zamanında sigortalılar ve Kurumca takip ve düzeltilmesi mümkün olamadığından sonuçları sigortalıların sigortalılıklarını olumsuz yönde etkilemiştir. Nitekim, Kurum, yukarıda belirtilen hususlardan dolayı kendisini sigortalı bilen ve primlerini de ödeyen kimselere veya bunların hak sahiplerine, sonradan, hiç de arzu edilmeyen sigortalılığın veya bağlanan maaşın iptali gibi işlemleri kanun gereği uygulamak zorunda kalmıştır.

Bu itibarla, Kurumun bir sosyal güvenlik kuruluşu olduğu da göz önüne alınarak, belirtilen durumlar yüzünden sigortalıların mağduriyetlerini telafi etmek için bu maddenin tedvinine zaruret görülmüştür. Madde ile getirilen hükümlerle;

1. 1.10.1972 ile 20.4.1982 tarihleri arasında oda, dernek, birlik, vergi dairesi, cemiyet, ticaret sicili ve sair teşekküller kanalıyla veya hangi kanalla olduğunun tespitinde güçlük çekilen şekillerle Kuruma kayıt ve tescili yapılmış olup da 1479 sayılı Kanun ve aynı Kanunu tadil eden kanunların öngördüğü şartları taşımadıkları için sigortalı sayılmayanlardan;

a) Tescil edildikten sonra terki yapılmamış bulunanların, tescil belgelerine göre prim ödemeye esas teşkil eden sürelerinin tamamı,

b) Kaydı silinenlerin, yani terkin edilenlerin; tescile ve terkine esas belgelere göre tespit edilen ve terk tarihinden önceki prim ödemeye esas teşkil eden sürelerinin tamamı,

Kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve sürelerine ait kesenek, prim, gecikme zammı ve faizlerini ödemeleri kaydıyla sigortalılık süresi olarak değerlendirilecektir. Ödenecek prim ve prime ilişkin gecikme zammı ve faizleri tescilli bulunulan zamandaki mevzuat hükümlerine göre hesaplanacaktır.

Belirlenen süreden faydalanmak için başka sosyal güvenlik kanunu kapsamına girme ve aylık bağlanması için talepte bulunma gibi sebeplerle istek üzerine terki yapılmış olanlar dışında kalanların talepte bulunmaları gereklidir. Ayrıca, süreden kısmi değil tam olarak faydalanmak ve hesaplanacak prim ve prime ilişkin tutarın tamamının ödenmesi şarttır. Terkin edilenlerden primleri iade edilenlerin kendilerinin veya hak sahiplerinin müracaatı ve tescilli bulunulan sürelerine ait kesenek, prim, gecikme zammı ve faizlerini ödemeleri halinde bu süreler de sigortalılıktan sayılacaktır. Fakat, bütün yazılı talepler herhangi bir süreyle sınırlandırılmamıştır.

1479 sayılı Kanuna 2229 sayılı Kanunla ilave edilen Ek Geçici 5 inci madde, 30.6.1979 tarihine kadar 18 yaşını doldurmuş olan kimselerin 2229 sayılı Kanundan önce 24 üncü maddeye göre kazandıkları sigortalılık haklarını mahfuz tuttuğundan bu durumda olanlar bu madde hükmü dışındadır.

c) Bu Kanunla değerlendirilen sürelerin, bu Kanundan önceki mevzuat hükümlerine göre geçersizliği sebebiyle aylıkları kesilenlerin aylıkları da sigortalının veya hak sahibinin talebi üzerine, aylığa hak kazanıldığı tarih itibarıyla yeniden başlatılacaktır. Bu suretle, aylığın durdurulduğu tarih ile yeniden ödemeye başlandığı tarih arasındaki aylıklar topluca ödenerek sigortalı veya hak sahiplerinin aylığı kesintisiz ödenmiş olacaktır.

2. Giriş bildirgesi Kuruma intikal etmediği için tescili yapılmamış fakat Bağ numarası alarak prim ödemiş bulunan kimselerin de prim ödemeye başladığı tarih ile 2654 sayılı Kanunun yayınlanarak yürürlüğe girdiği 20.4.1982 tarihi arasındaki süreler sigortalılıktan sayılacaktır. Ayrıca, tescili yapıldıktan sonra terki yapılmış, fakat prim ödemelerine devam etmiş olanların da terkten sonraki ilk prim ödemesi ile 20.4.1982 tarihinden önceki son prim ödemesi arasındaki süreler kendileri veya hak sahiplerinin talebi ile sigortalılık süresi olarak değerlendirilecektir.

3. 1479 sayılı Kanunun 2654 sayılı Kanunla değişik 24 üncü maddesinde belirtilen sigortalılık şartlarını taşımamakla beraber, sigortalılıkları bu madde hükümlerine göre geçerlik kazananların, 20.4.1982 tarihinden sonra da prim ödemeye devam etmeleri halinde, prim ödemeleri irade beyanı olarak kabul edilmek suretiyle ödedikleri prime tekabül eden süreleri, talebe bakılmaksızın Bağ - Kur tarafından isteğe bağlı sigortalılık süresi olarak değerlendirilecektir.

Madde 17. — Bu maddeyle 1479 sayılı Kanunda geçen Sosyal Güvenlik Bakanlığı deyiminin 184 sayılı K.H.K. dikkate alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı şeklinde değiştirilmesi imkânı sağlanmıştır.

Madde 18. — Bu maddeyle, 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddenin ilave edildiği belirtilmiştir.

Ek Madde 8. — Kurum adına tahsilat yapan PTT ve bankalardan Kuruma intikal eden makbuzların fazla miktarda olması ve gün geçtikçe de artması sonucu saklanması ve arşivlenmesi büyük güçlükler doğurmaktadır.

Halbuki, Kurumda ileri seviyede bir bilgi işlem merkezi mevcuttur. Sözkonusu merkezde bu makbuzların esasa taalluk eden bilgileri sistemli bir şekilde sigortalı ve ilgili hesaplarına işlenmekte ve makul aralıklarla sigortalılara gönderilen hesap ekstreleri ile Kurum ve sigortalılar arasında hesap mutabakatı yapılmaktadır. Bu bakımdan, makbuzların uzun süre muhafazası suretiyle büyük çapta arşivleme külfetine girilmesine zaruret bulunmamaktadır.

Bu itibarla, aynı bilgilerin iki ayrı yerde uzun süre muhafazasının Kuruma getirdiği külfetin hafifletilmesi için 1479 sayılı Kanuna bu madde eklenerek, prim ödeme makbuzu ve posta çeki gibi belgelerin bir yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, ödemelerin yapıldığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren bir yıl geçtikten sonra imha edilebilmesi mümkün kılınmaktadır. İmha edilen belgeye istinaden bir hakkın ileri sürülmesi halinde, bunun ispatı hakkı ileri sürene ait olacaktır.

Madde 19. — Bu madde, 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek geçici maddelerin ilave edildiğine dairdir.

Ek Geçici Madde 15. — Bu maddeyle; daha önce diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmetleri dolayısıyla 6 ncı basamaktan yukarı basamağa intibak ettirilmiş olanlara, 51 inci maddenin 3 üncü fıkrasının bu Kanunun 10 uncu maddesiyle değiştirilen şekline uygun olarak basamak düzeltme imkânı tanınmak suretiyle daha önce mecburî olarak yüksek basamaklara intibak ettirilme sonucu ortaya çıkan mağduriyet önlenmiş bulunmaktadır. Ancak; bu hakkın kullanılması, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde mümkün olabilecektir.

Ek Geçici Madde 16. — İsteğe bağlı sigortalılık yönetmeliği hükümleri gereğince primlerini muntazam yatırmayan ve sigortalılıkları sona erenlerin, birikmiş prim borç ve gecikme zamlarını yatırmaları halinde, sona eren sigortalılıkları ihya edilmek suretiyle mağduriyetleri giderilmiş olmaktadır. Ayrıca ilk defa sigortalı oldukları tarihten itibaren ödemeleri gereken giriş keseneği, prim ve gecikme zamlarını altı ay içerisinde ödemedikleri için sigortalılıkları başlangıç itibarıyla iptal edilen ve bu yüzden ek geçici 4 üncü madde gereği yapmış oldukları on yıllık borçlanmaları geçersiz sayılan sigortalıların borçlanma karşılıklarını bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar ödemiş ve geri almamış olmak kaydıyla borçlanmaları geçerli hale getirilmektedir.

Ek Geçici Madde 17. — 1479 sayılı Kanuna 2654 sayılı Kanunla eklenen ek geçici 13 üncü madde ile, Kanun kapsamına girdikleri halde 2654 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 20.4.1982 tarihine kadar kayıt ve tescillerini yaptırmayanların hak ve mükellefiyetleri belirtilen tarihten itibaren başlatılmıştır. Ancak, 1.10.1972 tarihinden 2654 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 20 Nisan 1982 tarihine kadar geçen sürenin tamamında veya bir bölümünde vergi mükellefi olduğunu 1 yıl içinde tevsik edecek sigortalılara bu süreyi borçlanabilmeleri imkânı verilmiştir.

Verilen bu haktan birçok sigortalı faydalanmış olup, sürenin dolmasına rağmen talepler devam etmektedir. Bu itibarla, sigortalıların temayülü istikametinde bu madde ile bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren borçlanma talebi için bir yıl ve borcun ödenmesi için de iki yıllık bir süre tanınarak verilen hakkı kullanma süresi uzatılmıştır.

Ek Geçici Madde 18. — 1479 sayılı Kanun ve bu Kanunu tadil eden 2229 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılmak için bir meslek kuruluşuna kayıtlı olmak şartı aranmaktadır.

2654 sayılı Kanun ile de sigortalı sayılmak için; kendi adına ve hesabına bağımsız çalışmanın yanında gerçek veya götüre usulde Gelir Vergisi mükellefi olma hükmü getirilmiştir. Bu bakımdan; 20.4.1982 tarihinden sonra tescilini yaptıranlara, 20.4.1982 tarihinden önce vergi mükellefi oldukları süreleri, 2654 sayılı Kanunun ek geçici 13 üncü maddesi ile bir yıl içinde talepte bulunmak ve iki yıl içinde de ödemek kaydıyla borçlanma imkânı sağlanmış ve bu süre bu Kanunun ek geçici 17 nci maddesiyle uzatılmıştır.

Bu madde ile de, 20.4.1982 tarihinden önce kayıt ve tescilini yaptıranlara, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi veya Bağ - Kur'a kayıtlı bulunulan sürelerin dışında vergi mükellefi olarak çalışmalarının bulunması halinde, belgeleri şartıyla bu süreleri borçlanabilmeleri imkânı verilmiştir.

Bu suretle, aynı mahiyetteki çalışmaları borçlanabilme hakkı hem 20.4.1982 tarihinden sonra ve hem de aynı tarihten önce Kuruma kayıt ve tescilini yaptırmış olanlara tanınmıştır. Böylece, bu iki grup arasında eşitlik ve hakkaniyet sağlanmış bulunmaktadır.

Ancak, 2654 sayılı Kanunun ek geçici 13 üncü maddesi gibi bu madde hükümlerinden faydalanabilmek için de hem talepte bulunmak gerekli ve hem de belgelenen süreden kısmî değil tam olarak faydalanmak şarttır. Diğer bir ifadeyle, hem talepte bulunulması ve hem de talepte bulunmakla beraber hesaplanacak prim ve prime ilişkin tutarın tamamının ödenmesi hususlarının yerine getirilmesi şarttır. Ayrıca, borçlanmak için bu Kanunun yürürlük tarihinden başlayarak bir yıl içinde sigortalının kendisinin veya hak sahiplerinin talepte bulunmaları ve tespit edilen sürelerin tamamına ait borçlanma tutarını defaten veya bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 2 yıl içinde ödemeleri şartı da bulunmaktadır. Belirtilen müddet zarfında talepte bulunulmaması ve borcun tamamının ödenmemesi halinde süreler hizmetten sayılamayacağı gibi, bir yıl sonra talep hakkı da düşmektedir.

Ek Geçici Madde 19. — 1479 sayılı Bağ - Kur Kanununun 2654 sayılı Kanunla tadilinden önceki amaç ve kapsamını belirleyen 24 ve 25 inci maddelerinde, kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların kanunla kurulu bir meslek kuruluşuna kayıt oldukları tarihten itibaren kendiliğinden sigortalı olacakları hüküm altına alınmıştır.

Bağ - Kur Kanununun uygulanmasına bütün Türkiye çapında aynı anda başlanılmış ve o tarihlerde taşra teşkilatı da kurulmamış olduğundan kanunun kapsamına alınacakların tespiti ile Bağ - Kur'a bildirim işlemleri kanun gereği meslek kuruluşlarınca yerine getirilmiştir.

Bu kuruluşlar tarafından bildirilen kimselerin, Kurumca tescili sırasında gerçekten kanun kapsamında olup olmadıkları anında kontrol edilememiş, ayrıca bu bildiri yapan meslek kuruluşlarının hukukî statüleri ile kayıtları da belirtilen sebeplerle zamanında incelenememiştir.

Aradan belli bir müddet geçtikten sonra, sigortalılığa mesnet teşkil etmek üzere gönderilen bilgi ve belgelere göre tescili yapılanlardan bir kısım kimselerin kanun kapsamında olmadıkları gibi, tespit ve bildiri yapan kuruluşlardan bazılarının da kanunun tarif ettiği anlamda meslek kuruluşu olmadıkları anlaşılmıştır.

Kurum dışında meydana gelen bu durumların zamanında sigortalılarca ve Kurumca takip ve düzeltilmesi mümkün olmadığından sonuçları sigortalıların sigortalılıklarını olumsuz yönde etkilemiştir. Nitekim Kurum, yukarıda belirtilen hususlardan dolayı kendisini sigortalı bilen ve primlerini de ödeyenlere veya bunların hak sahiplerine, sonradan arzu edilmeyen sigortalılığın veya bağlanan maaşın iptali gibi işlemleri kanun gereği uygulamak zorunda kalmıştır. Bu cümleden olarak, Bağ - Kur Kanununun 2229 sayılı Kanunla değişik geçici ikinci maddesi uyarınca verilmiş bulunan eski çalışma sürelerinin tevsikine ilişkin belgeler de izah edilen sebeplerle, sigortalıların sigorta yardımlarına dair haklarını büyük ölçüde ortadan kaldıran noksanlıklara konu teşkil etmektedir.

Bu itibarla, sosyal güvenlik ülkesine ağırlık verilmek suretiyle belirtilen durumlar yüzünden sigortalıların mağduriyetlerini telafi etmek için bu maddenin tedvinine zaruret görülmüştür. Madde aşağıda belirtilen durumlara müteveccih olarak tedvin edilmiştir.

1. Sigortalı eski çalışma sürelerine ait 10 yıllık hizmet belgesi vermiş ve en az 5 yıl da prim ödeyerek emekli olmuştur.

Bilahare yapılan kontrolde, belgeyi onaylayan meslek kuruluşunun müfeseh olduğu anlaşılmıştır. Buna göre elbetteki 10 yıllık belge de geçersizdir.

Bu durumda sigortalının aylığı kesilecektir. Fakat sigortalı borçlanma tarihindeki basamağı üzerinden ve borçlanma talebinin yapıldığı andaki prim tutarına göre borçlanabilecektir. Emekli olan sigortalı şayet ölmüş ise bu hakkı hak sahipleri de kullanabileceklerdir. Hak sahiplerinden birisinin talebi üzerine yapılan işlem diğerleri için de yapılmış sayılacaktır.

2. Sigortalı 10 yıllık hizmet belgesi vermiş fakat belgesindeki hizmeti 7 yıl olarak hesaplanmış, arta kalan 3 yılı da 2229 sayılı Kanuna göre borçlanarak 10 yıla tamamlamış ve kendisine aylık bağlanmıştır.

Yapılan kontrolde verilen belgenin çeşitli sebeplerle geçersiz olduğu tespit edilmiştir. Sigortalının aylığı yine kesilecek, fakat bu defa 7 yıllık süreyi yeni prim tutarı üzerinden borçlanarak 10 yıla tamamlayacaktır.

3. Sigortalı 10 yıllık hizmet belgesini vermiş, aylığa hak kazanmış ve kendisine aylığı bağlanmıştır.

Belgede gösterilen süre, sigortalı çeşitli meslek kuruluşlarının üyesi olduğu için birden fazla meslek kuruluşu tarafından belgelenmiştir.

Yapılan kontrolde belgede gösterilen sürenin tamamının değil de mesela 6 yıllık kısmının geçerliliği tespit edilmiştir. Bu durumda sigortalının aylığı yine kesilecek fakat borçlanılacak süre 4 yıl olacaktır.

4. Sigortalının on yıllık eski çalışma süresine ait belgesinin geçersizliği tespit edilmiş fakat aylığı henüz bağlanmamıştır.

Bu durumda aylığın durdurulması gibi bir muamele olmadığından belgede gösterilen süre için hesaplanacak primin ödenmesiyle işlem tamamlanmış olacaktır.

5. Sigortalının, belgede belirtilen süresinin tamamı geçersiz ise; bu haktan yararlanabilmesi için bu defa yukarıda belirtilen şartlarla tamamına ait süreyi borçlanmak zorundadır.

6. On yıllık eski çalışma sürelerinin geçerliliği için bu madde hükümlerine göre yapılacak borçlanma-

lar da; 2229 sayılı Kanuna göre aynı mahiyette yapılan borçlanmalar gibi hiçbir şekilde diğer sosyal güvenlik kurumlarında geçen hizmetlerle birleştirilemeyecektir.

7. Geçersizliği tespit edilen belgelerde gösterilen kendi nam ve hesabına bağımsız çalışmaya ilişkin sürelerde o kimsenin gerçekten kendi nam ve hesabına herhangi bir işverene bağlı olmaksızın çalıştığına sigortalı veya hak sahipleri tarafından vergi daireleri ve diğer umumî, mülhâk veya hususî bütçeli idarelerden, yani, vergi daireleri veya mal müdürlükleri, umumî bütçeye dahil diğer resmî daireler, belediyeler, il özel idareleri, İktisadî Devlet Teşebbüsleri, sermayesinin yarısından fazlası devlete ait kuruluşlar, köy muhtarlıkları ve benzeri daire ve idarelerden alınacak belgelerle teyit edilmesi halinde, borçlanma söz konusu olmadan süreler geçerli sayılacaktır.

1.4.1972 tarihinden önce köy muhtarlığı olduğu halde, belgelenen süre, içinde veya daha sonra belediye veya mahalle muhtarlığı haline dönüştürülmüş yerlerde geçen bağımsız çalışmaların bu madde hükmüne göre teyit ve tevsik ettirilmesi, işyeri muntakasının dahil olduğu mahalle muhtarlığı (kanalıyla mümkün olabilecektir.

8. Yukarıda verilen örneklerde ve benzer durumlarda süreler geçerlik kazandığı için; aylık durdurulana kadar yapılan ödemeler sigortalılardan veya hak sahiplerinden istirdat edilmeyecek, ancak, belgenin geçersizliğinin tespit edildiği tarihten sonra ödeme yapılmayacaktır. Fakat sigortalı borçlanma karşılığı primin tamamını ödediği veya belgede gösterilen süreyi teyit ve tevsik ettirdiği tarihten itibaren aylık ödemelerine yeniden başlanılacak ve aylığın kesildiği tarihten itibaren ödenmeyen paralar da toptan ödenmektedir. Bu suretle, aylığın tamamının ödenmesi suretiyle sigortalı veya hak sahiplerinin mağduriyetlerine meydan verilmemiş olacaktır. Ancak, belge geçerli hale getirilemediği takdirde aylık yeniden ödenmeye başlanamayacağı gibi, ödenen tutarlar da geri istenecektir.

9. Bu madde hükmü yeni bir on yıllık eski çalışma süresi belgeleme hakkı vermeyip; tamamen, 1479 ve 2229 sayılı kanunlar ile 18.5.1974 gün ve mükerrer 14890 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 15.5.1974 tarih ve 1803 sayılı Af Kanununun tanıdığı süre içinde verilmiş ve kurum kayıtlarına geçmiş belgelerde gös terilen sürelerin geçerlik kazanmasının şartlarını belirlemektedir. Ancak, bu sürelere yukarıda izah edildiği şekilde borçlanılmak veya teyit ve tevsik ettirilmek suretiyle geçerlik kazandırılması hakkı belirli bir zamanla, sınırlandırılmamış olup, bu hak, durum ortaya çıktığında her an kullanılabilir.

Madde 20. — Kanunun yürürlük maddesidir.

Madde 21. — Kanunun yürütme maddesidir.

25 . 12 . 1983

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2.9.1971 tarih ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 19.4.1979 tarih ve 2229 sayılı Kanunla Değişik 45 inci Maddesinin (a) Bendinin Değiştirilmesine ve (b) Bendinin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte sunulmuştur. Gereğini saygıyla arz ederim.

Bahriye Üçok

Ordu

M. Nuri Üzel

Eskişehir

Paşa Sarıoğlu

Ağrı

Şükrü Yüzbaşıoğlu

Afyon

Günseli Özkaya

İstanbul

A. Kemal Aydar

Ankara

Hilmi Nalbantoğlu

Erzurum

Halis Soylu

Kars

İdris Gürpınar

Muğla

Yılmaz Hastürk

İstanbul

Cahit Karakaş

Zonguldak

GEREKÇE

Emekli Sandığı Kanununa, Sosyal Sigortalar Kanununa ve Bağ - Kur Kanununa bağlı kadınlar dul kaldıkları zaman kocalarının hak ettikleri emekli veya mahlulük aylıklarının % 50 sini almaya hak kazanmaktadırlar. Ancak aynı Kanunlara bağlı erkekler dul kaldıklarında aynı haktan yararlanamamaktadırlar. Halbuki kadınlar çalıştıkları zaman erkeklere de ev içinde ve dışında bazı yükümlülükler düşmekte ve aile bütçesi de iki yanın geçmesine göre düzenlenmektedir. Şimdiki durumda kocanın ölümü aile bütçesinde büyük bir yara açmadığı halde, kadının ölümü böyle bir ailenin bütçesini iyice sarsmaktadır. Anayasamızın 10 uncu maddesi : «Herkes, dil, ırk renk, cinsiyet..... ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin Kanun önünde eşittir» hükmünü koymuş olduğu halde, Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar ve Bağ - Kur Kanunlarında cinsiyetten ötürü erkekle kadın arasında bir fark gözetildiği görülmektedir. Anayasamıza aykırı olan bu durumun giderilmesi ve zaten geçim sıkıntısı çeken ailelerde çalışan kadınların ölümü ile büsbütün artan geçim zorluğunun azaltılması için adı geçen kanunlarda gerekli değişikliklerin yapılmasını öneriyorum.

ORDU MİLLETVEKİLİ BAHRIYE UÇOK VE 10 ARKADAŞININ TEKLİFİ

2.9.1971 Tarih ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 19.4.1979 Tarih ve 2229 Sayılı Kanunla Değişik 45 inci Maddesinin (a) Bendinin Değiştirilmesine ve (b) Bendinin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi

MADDE 1. — 2.9.1971 tarih ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 19.4.1979 tarih ve 2229 Sayılı Kanunla Değişik 45 inci Maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Dul karı veya kocaya % 50'si, aylık alan çocuğu bulunmayanların dul karı veya kocasına % 75'i»,

MADDE 2. — 2.9.1971 Tarih ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kurumu Kanununun 19.4.1979 Tarih ve 2229 Sayılı Kanunla Değişik 45 inci Maddesinin (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun Bakanlar Kurulu yürütür.

2 Mart 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2.9.1971 Tarihli ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsızlar Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun bir maddesinin değiştirilmesine dair Kanun teklifini, gerekçesi ile birlikte sunuyorum.

Gereğini arz ederim.

Talât Sargin
Tokat Milletvekili

GEREKÇE

Yürürlükte bulunan Kanunun 53 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasında «Gecikme zammı yalnız prim alacaklarına uygulanır. Tutarı bu zammın uygulandığı prim miktarını geçemez» denilmektedir. 5 inci fıkrasında ise «Gecikme zammının prim miktarının % 100'üne ulaştığı sürenin sonundan itibaren geçen süre için; Devlet Bankalarınca 1 yıl vadeli mevduata uygulanan cari faiz oranlarının en yükseği uygulanır» denilmektedir.

Bu suretle prim borçları için ilk ay % 10 müteakip aylar % 3 gecikme zammı uygulanmakta, gecikme zammı prim miktarının % 100'üne ulaştığı tarihten itibaren daha yüksek bir düzeyde olan mevduat faizi uygulanmaktadır.

Genellikle sigorta prim borcunu sigortalı ödeme gücü çaktığı zamanlar ödeyememektedir. Biriken ve gittikçe yükselen gecikme zammı ve faiz uygulaması sonucu, iyi niyetle ödemeye gayret eden sigortalının bile ödeyemeyeceği miktarlara yükselmektedir. Ödeme imkânı olduğu halde prim ödemeyerek bunu ucuz kredi gibi kullanmak isteyen sigortalıyı bu düşüncesinden caydırıcı zam uygulaması yeterli olacaktır ve bu suretle iyi niyetli sigortalılarında gereksiz cezalandırılması önlenecek ve zorunlu olarak girdikleri ve sosyal güvenliklerini sağlayacak olan kuruma karşı kanunî vebelerini yerine getirmeyen mükellef durumundan kurtulacaklardır.

Ayrıca uygulamada, gecikme zammının prim borcu seviyesine kadar ayrı bir işlem, bunu müteakip faizin değişimine paralel olarak her zaman değişebilir ikinci bir işlem Bilgi İşlem Merkezince yapılmaya çalışılsa bile güçlükler doğurmaktadır.

Yukarıda arz edilen nedenlerle her iki fıkrasında çıkarılarak prim borçlarına ilk ay % 10 müteakip aylar % 3 gecikme zammı uygulanması, gecikme zammı borç miktarını geçse dahi aynı uygulamaya devam edilmesini yeterli ve haklı görmekteyim.

Bu madde ile ilgili diğer teklifim ise; bilindiği üzere Bağ-Kur sigortalılarının bir kısmı kendi nam ve hesabına çalıştıkları halde asgari ücret düzeyinde ve bazen bunun altında ancak gelir elde edebilmektedirler. Özellikle çalışmaları mevsimlerle ilgili sanatkârlar ile sektörlerdeki durgunluktan anında zarar gören bağımsız çalışanlarda bulunmaktadır. Bunların çocuklarının okul masrafları ve kış hazırlıkları için yapacakları alımları yaptıkları zamanlar prim ödemekte sıkıntı çekmektedirler ve hatta ödeyemez dufuma düşmektedirler. Kendi kusurlarından doğmayan bu gibi zor dönemleri için prim ödememelerini ve dolayısıyla gecikme zammı uygulanmamasını gerekli görmekteyim. Ancak bu süre için sigortalılıklarının askıya alınması ve ödeme imkânına sahip oldukları zaman geçerli basamak ve prim üzerinden ödeme yaptıkları takdirde sigortalılık süresinden sayılmasının adil olacağı düşüncesindeyim. Bu nedenle maddeye iki fıkra ilave edilmesini teklif etmekteyim. Birinci fıkra ile; götürü usulde gelir vergisine tabi olan veya vergiden muaf küçük esnaf ve zenaat erbabının ödeme güçlüğüne düşmeleri halinde kendilerine bir kolaylık getirilmektedir. Bu durumda olanlar kuruma yazılı olarak başvurdukları takdirde, bir takvim yılı içinde en çok dört aya kadar prim borçları alınmayacaktır. Sosyal güvenlik bir nimet - külfet dengesine dayandığından primi ödenmemiş sürelerde sigortalılıkları süresinden sayılmayacaktır.

İlave edilmesini teklif ettiğim 2 nci fıkra ile ödeme güçlüğüne düşen sigortalının haklarının tamamen kaybolmasını önlemek ve bir telafi imkânı sağlamak bakımından; isteyen sigortalının yazılı talepte bulunmaları ve primi ödeyemedikleri aylara ait süreleri, talep tarihinde buldukları basamak ve geçerli olan prim miktarı üzerinden ödemek suretiyle ihya edebilmeleri imkânı sağlanmaktadır. Bu konuda ihmal ve ilgisizliği önlemek için, bu suretle ihya edilecek süreler talep tarihinden itibaren beş yıldan fazla geriye götürülemeyeceği öngörülmüştür.

TOKAT MİLLETVEKİLİ TALÂT SARGIN'IN TEKLİFİ

2.9.1971 Tarih ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 19.4.1979 Tarih ve 2229 Sayılı Kanun ve 6.3.1981 Tarih ve 2423 Sayılı Kanunla değişik 53 üncü maddesinin değiştirilmesine dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve 2423 sayılı kanunlarla değişik 53 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Primlerin ödenmesi

Madde 53. — Sigortalı, 49 uncu maddede belirtilen aylık prim borcunu, ilgili ayın sonuna kadar Kuruma ödemek zorundadır.

Primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmına sürenin bittiği tarihten başlayarak ilk ay için % 10 ve bundan sonra geçecek her ay için % 3 gecikme zammı uygulanır.

Dava veya icra kovuşturması açılmış olsa bile primlerin ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunur.

Tabii afetlerde ve sağlık kurulları raporları ile belgelenen hastalık hallerinde, sigortalı tarafından ödenmeyen veya en geç altı ay içinde ödenen primler hakkında bu maddedeki ceza hükmü uygulanmaz.

Götürü usulde gelir vergisine tabi veya gelir vergisinden muaf olan sigortalılar prim borçlarını ödemede zor duruma düştükleri takdirde, önceden Kuruma yazılı müracaatta bulunmak şartıyla bir takvim yılında en çok dört aylık primlerini ödemeyebilirler. Ancak bu suretle primi ödenmeyen süreler sigortalılık süresi olarak nazara alınmaz.

Şu kadar ki yukarıdaki fıkraya göre primi ödenemediği için sigortalılıktan sayılmayan süreler; beş yıldan fazla geriye gitmemek şartıyla, sigortalının yazılı müracaatta bulunması ve talep tarihindeki basamağın yürürlükteki primi esas alınmak suretiyle hesaplanacak tutarı bir ay içinde ödemesi halinde sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

Primlerin hesaplanması, ödenmesi ve tahsili usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2.9.1971 Tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygı ile arz ederiz.

17.1.1985

Nadir Pazarbaşı
Çanakkale Milletvekili

Mustafa Balçılar
Eskişehir Milletvekili

Burhan Kara
Giresun Milletvekili

Mehmet Özalp
Aydın Milletvekili

GENEL GEREKÇE

17 . 7 . 1984 tarihli ve 507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 62 sayılı KHK ile Esnaf ve Küçük Sanatkârlarının sicillerinin sağlıklı ve güvenli bir şekilde tutulması ve yayınlanması amacıyla her il merkezinde ticaret davalarına bakan asliye hukuk mahkemeleri nezdinde o ili kapsamak ve il sınırları içinde çalışmak üzere bir Esnaf ve Sanatkâr Sicili kurulması öngörülmektedir.

62 sayılı KHK ile getirilen bu değişiklik çerçevesinde;

1479 sayılı Kanunun 24, 25 ve 26 ncı maddeleri gözden geçirilerek, uygulamada paralellik sağlamak ve kurum kayıtlarının sağlıklı ve geçerliliğinin korunması amacıyla sözü edilen maddelerde bazı düzeltmeler ve yeni ilaveler yapılması zarureti doğmuştur.

Tasarı, kanunla ve kanunların verdiği yetkiye dayanılarak, kurulu sosyal güvenlik kuruluşları dışında kalan ve herhangi bir işverene hizmet akti ile bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanları sosyal güvenliğe kavuşturmak ve 1479 sayılı Bağ - Kur Kanununun 24 üncü maddesine göre zorunlu sigortalı olması gerekenlerden her ne sebeple olursa olsun bugüne kadar Bağ - Kur'a kaydını yaptırmayanların kayıtlarının yapılarak sosyal güvenliklerinin sağlanmasını;

Özellikle, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların; Vergi Dairesine, Ticaret Siciline, Esnaf ve Sanatkârlar Siciline ve kanunla kurulu meslek kuruluşlarından birisine kayıtlı olduğunu belgelemesi, Bağ - Kur sigortalısı olması için yeterli olacaktır;

Amaçlamaktadır.

Ayrıca kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan küçük esnaf ve sanatkârlar ile diğer bağımsız çalışanlar işyerlerini açtıklarında, ilgili mevzuata göre vergi dairesine, ticaret siciline, bağlı oldukları derneğe kaydoldukları halde, bir kısım esnaf 1479 sayılı Kanundaki açık hükümlere ve cezaî müeyyideye ve kurumun bütün çabalarına rağmen, Bağ - Kur'a kaydını yaptırmadıkları geçmiş tecrübelerle sabittir.

Bilindiği gibi T.C. Anayasasının 60 ıncı maddesine göre «Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar» denilmektedir. Bu amaçla kurulmuş bulunan Kurumumuz, küçük esnaf ve sanatkârlar ile diğer bağımsız çalışanların sosyal güvenliğini sağlamak görevini üstlenmiş bulunmaktadır.

Bu sebeplerle, deftere tabi esnafın her yıl sonu itibariyle Ticaret Kanununa göre tutmakla mükellef olduğu defterlerin, noterlerce tasdik yapılırken, Bağ - Kur kaydının olup olmadığının noterler tarafından istenmesi ile daha az bir masraf ve büyük bir işgücü kaybına sebep olmadan, tüm bağımsız çalışanların kendi yararlarına sosyal güvenliğe kavuşturulmuş olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1, 2, 3 — 17 . 7 . 1984 tarihli ve 507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 62 sayılı KHK ile Esnaf ve Küçük Sanatkârlarının sicillerinin sağlıklı ve güvenli bir şekilde tutulması ve yayınlanması amacıyla her il merkezinde Ticaret davalarına bakan asliye hukuk mahkemeleri nezdinde o ili kapsamak ve il sınırları içinde çalışmak üzere bir Esnaf ve Sanatkâr sicili kurulması öngörülmektedir.

62 sayılı KHK ile getirilen bu değişiklik çerçevesinde;

1479 sayılı Kanunun 24, 25 ve 26 ncı maddeleri gözden geçirilerek, uygulamada paralellik sağlamak ve kurum kayıtlarının sağlıklı ve geçerliliğinin korunması amacıyla sözü edilen maddelerde bazı düzeltmeler ve yeni ilaveler yapılması zarureti doğmuştur.

Tasarı, kanunla ve kanunların verdiği yetkiye dayanılarak, kurulu sosyal güvenlik kuruluşları dışında kalan ve herhangi bir işverene hizmet akti ile bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanları sosyal güvenliğe kavuşturmak ve 1479 sayılı Bağ - Kur Kanununun 24 üncü maddesine göre zorunlu sigortalı olması gerekenlerden her ne sebeple olursa olsun bugüne kadar Bağ - Kur'a kaydını yaptırmayanların kayıtlarının yapılarak sosyal güvenliklerinin sağlanmasını;

Özellikle, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların; Vergi Dairesine, Ticaret Siciline, Esnaf ve Sanatkarlar Siciline ve Kanunla Kurulu Meslek kuruluşlarından birisine kayıtlı olduğunu belgelemesi, Bağ - Kur sigortalısı olması için yeterli olacaktır;

Amaçlamaktadır.

Ayrıca kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan küçük esnaf ve sanatkarlar ile diğer bağımsız çalışanlar işyerlerini açtıklarında, ilgili mevzuata göre vergi dairesine, ticaret siciline, bağlı oldukları derneğe kaydedildikleri halde, bir kısım esnaf 1479 sayılı Kanundaki açık hükümlere ve cezaî müeyyideye ve kurumun bütün çabalarına rağmen, Bağ - Kur'a kaydını yaptırmadıkları geçmiş tecrübelerle sabittir.

Bilindiği gibi T.C. Anayasasının 60 nci maddesine göre «Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar» denilmektedir. Bu amaçla kurulmuş bulunan kurumumuz, küçük esnaf ve sanatkarlar ile diğer bağımsız çalışanların sosyal güvenliğini sağlamak görevini üstlenmiş bulunmaktadır.

Bu sebeplerle, deftere tabi esnafın her yıl sonu itibariyle Ticaret Kanununa göre tutmakla mükellef olduğu defterlerin, noterlerce tasdiki yapılırken, Bağ - Kur kaydının olup olmadığının noterler tarafından istenmesi ile daha az bir masraf ve büyük bir işgücü kaybına sebep olmadan, tüm bağımsız çalışanların kendi yararlarına sosyal güvenliğe kavuşturulmuş olacaktır.

Madde 4. — 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesi yaşlılık aylığından yararlanma koşullarını belirtmektedir. 55 yaşında emekli olma halinde işyerini kapatma koşulu tasarı ile kaldırılmıştır. Buna sebepte, zaten kendi iş gücü ile işyerinde çalışarak geçimini temin etmeye çalışanların 55 yaşında işyerini kapatması, hem ülke ekonomisi hem de kendisi için büyük bir kayıp olacağı muhakkaktır.

Ayrıca, diğer Sosyal Güvenlik Kuruluşlarından emekli olanlar ile 60 yaşında olan Bağ-Kur sigortalılarının işyeri açmalarına, Kanun imkân tanırken 55 yaşındaki kendi nam ve hesabına çalışanların emeklilik talebinde bulunmalarında işyerini kapatma mecburiyeti getirilmesinin izahı mümkün değildir. Kaldığı eşitlik ilkelerine de aykırıdır.

Bu sebeple 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin teklif gibi kabul edilmesi ile haksızlıklar giderilmiş olacaktır.

Kaldığı yüksek basamak veya yüksek orandan emekli olmak isteyen sigortalı 55 yaşında emekli mecburiyeti olmadığından primini ödemek suretiyle basamağını yükseltme imkânına da her zaman sahiptir.

Madde 5. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 2422 sayılı Kanunla değişik 60/F maddesi hükmü ile, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun değişik 2012 sayılı Kanun ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1897 sayılı Kanunla değişik 36 nci maddesi hükmü ile, askerlikte geçen sürelerin borçlandırılarak, bu sürelerin hizmet değerlendirilmesi yapılmaktadır. Her iki Sosyal Güvenlik Kuruluşlarında askerlikte geçen sürelerin borçlandırılarak geçerli hizmet süresi, kapsamlarına tabi sigortalı veya iştirakçilere tanındığı halde Bağ-Kur sigortalıları bu haktan faydalanamamakta, bu durum mağduriyetlere ve şikâyetlere sebep olmaktadır. Ancak, Bağ-Kur sigortalılarına da bu hakkın verilmesi ile, Sosyal Güvenlik esprisinin sağlanması mümkün olacaktır.

Madde 6. — 1479 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1.10.1972 tarihinden bu yana; Bağ-Kur Sigortalılarının büyük bir çoğunluğu hâlâ prim ödeme alışkanlığını kazanmış durumda değildir. Kendi nam ve hesabına çalışanlara özellikle küçük kasaba ve kentlerde çalışanlara Sosyal Güvenliğin önemini duyurulması gerekir.

Bu amaçla; sigortalılara prim ödeme alışkanlığını kazandırmak Bağ-Kur'u tanıtmak için 1479 sayılı Kanununun 49 uncu Maddesine kesenek ve primlerin tümünün vergi uygulamasında gider olarak gösterilebileceği hükmü konmuştur.

Daha sonra 14.4.1982 tarih ve 2654 sayılı Kanunun 13 üncü Maddesi ile getirilen Ek Geçici Madde 14; 1479 sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin kapsamını daha da genişletmek suretiyle sigortalılarımıza yeni haklar sağlamıştır.

Bu defa, ek madde ile ödeme güçlüğü içinde bulunan sigortalıların birikmiş prim borçlarının hem taksite bağlanması, ayrıca süresi içinde primini ödeyen sigortalı için gecikme zammını belli bir süre dondurmak suretiyle sigortalılara yeni bir imkân tanımak istenmiştir. Ayrıca sigortalılara prim aslını, tanınan yeni süre içinde ödemeleri halinde, Kurumun prim gelirinin artması amaçlanmıştır.

Madde 7. — Yürürlük maddesidir.

Madde 8. — Yürütme maddesidir.

CANAKKALE MİLLETVEKİLİ NADİR PAZARBAŞI VE 3 ARKADAŞININ TEKLİFİ

2.9.1971 Tarihli ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve 2654 sayılı Kanunla değişik 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kanunun amacı, sigortalı sayılanlar ve sayılmayanlar

Madde 24. — Aşağıda sayılan sigortalılar hakkında malullük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu Kanunda yazılı şartlarla sosyal sigorta yardımları sağlanır.

I - Sigortalı sayılanlar

Kanunla ve kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulu sosyal güvenlik kuruluşları kapsamı dışında kalan ve herhangi bir işverene hizmet akdi ile bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan;

a) Esnaf ve Sanatkârlar, tüccar, sanayici ve borsa ajan ve acenteleri, mimar ve mühendisler, sigorta üreticileri ve eksperleri, eczacılar, tabipler, veterinerler, gümrük komisyoncuları gibi ticari kazanç veya serbest meslek kazancı dolayısıyla gerçek veya tüzel usulde gelir vergisi mükellefi olanlar, Esnaf ve Sanatkâr siciline kayıtlı bulunanlar veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarına usulüne uygun olarak kayıtlı olanlar,

b) Kolektif şirketlerin ortakları,

c) Adi Komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları,

d) Limited şirketlerin ortakları,

e) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları,

f) Donatma iştirakleri ortakları,

g) Anonim şirketlerin kurucu ortakları ile yönetim kurulu üyesi olan ortakları,

Bu Kanuna göre sigortalı sayılırlar.

II - Sigortalı sayılmayanlar

Bu Kanunun uygulanmasında;

a) 18 yaşını doldurmamış olanlar,

b) Yabancı uyruklular,

c) Kanunla veya Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına prim veya kesenek ödeyenlerle bu tür kuruluşlardan malullük veya yaşlılık aylığı ile daimi tam işgöremezlik geliri almakta olanlar, aylık veya gelir bağlanması için talepte bulunmuş olanlar (Dul ve yetim aylığı veya Sosyal Sigortalar Kurumundan geçici veya sürekli kısmi işgöremezlik geliri alanlar hariç),

d) Tarım işi yapanlar (Tarım sanatlarına ait işleri yapanlar hariç),

Sigortalı sayılmazlar.

MADDE 2. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve 2654 sayılı Kanunla değişik 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigortalılığın başlangıç ve bitiş tarihi

MADDE 25. — 24 üncü maddeye göre sigortalı sayılanlardan gelir vergisi mükellefi olanlar, mükellefiyetin başlangıç tarihinden, gelir vergisinden muaf olanlar ile vergi kaydı bulunmayanlar da Esnaf ve Sanatkar siciline veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarına kayıtlı oldukları tarihten itibaren kendiliğinden bu Kanuna göre sigortalı sayılırlar.

Bu suretle sigortalı olanların hak ve yükümlülükleri sigortalı sayıldıkları tarihte başlar.

24 üncü maddeye göre sigortalı sayılanlardan;

- a) Gelir vergisi mükellefi olanların, mükellefiyetlerini gerektiren faaliyetlerine son verdikleri,
- b) Gelir vergisinden muaf olanlar ile vergi kaydı bulunmayanlar, Esnaf ve Sanatkar sicilinden veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarındaki üye kayıtlarının silindiği,
- c) T.C. Emekli Sandığına tabi olarak çalışmaya başlayanların, emekli keseneği kesilmeye başladığı,
- d) Şirketlerle ilgisi kalmayanların, çalışmalarına son verdikleri veya ilgilerinin kesildiği,
- e) İflasına karar verilmiş olan tasfiye halindeki özel işletmeler ile şirket ortaklarının, özel işletmenin veya şirketin mahkemece tasfiyesine karar verildiği,

Tarihten itibaren sigortalılıkları sona erer.

Bu Kanuna göre sigortalı sayılanlardan; bu sigortalılıklarının devamı süresince, aynı zamanda hizmet akdi ile çalışanların Bağ-Kur sigortalılıkları devam eder. Bunlar kanunla ve kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulu diğer sosyal güvenlik kuruluşları kapsamına giremezler.

MADDE 3. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve 2654 sayılı kanunla değişik 26 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yazılma

Madde 26. — Sigortalı olmak hak ve yükümlülüğünden vazgeçilemez ve kaçınılamaz. Bu Kanuna göre sigortalı sayılanlar, sigortalı sayıldıkları tarihten itibaren en geç 3 ay içinde Kuruma başvurarak kayıt ve tescillerini yaptırmak zorundadırlar.

I — Vergi daireleri, Esnaf ve Sanatkar sicil memurluğu ve Kanunla kurulu meslek kuruluşları;

- a) Sigorta kapsamına giren mükellefleri veya üyelerini bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten,
- b) Sonradan mükellefiyeti tescil edilenleri veya üye kaydolunanları tescil ve kayıt tarihinden,
- c) Mükellefiyeti terkin edilen veya üyelik kaydı silinenleri ise bu tarihten,

İtibaren 3 ay içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdürler. Ayrıca Belediye, özel idare ve diğer kamu kuruluşları sigortalılığa esas olacak bilgileri Bağ-Kur'un isteği üzerine vermek zorundadırlar.

Bu Kanuna göre sigortalı sayılanlardan, sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren 3 ay içinde Kuruma kayıt ve tescillerini yaptırmayanlar hakkında Kurumca resen tescil işlemi yapılır.

II — Sigortalıların kayıt ve tescil veya resen işlemlerinde;

- a) Gelir vergisi mükellefi olanlar için vergi dairesi kayıtları,
- b) Gelir vergisinden muaf olanlar ile vergi kaydı bulunmayanlar için Esnaf ve Sanatkar sicili veya Kanunla kurulu meslek kuruluşu kayıtları,
- c) Belediye, özel idare ve diğer kamu kuruluşlarını Bağ-Kur'un isteği üzerine vermek zorunda oldukları bilgiler,

Esas alınır.

III — Noterler;

Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan esnaf ve sanatkarlar ile diğer bağımsız çalışanların tutmakla mükellef oldukları defterlerin tasdiki sırasında, Bağ-Kur'a kayıtlı olduklarını gösterir belgeyi istemek zorundadırlar. Belge ibraz etmeyenlerin defterleri tasdik edilmez.

Sözleşmelere, sosyal sigorta yardım ve yükümlerini azaltmak veya başkasına devretmek yolunda hükümler konulamaz.

Sigortalıların başvurma usulleri ile uymak zorunda oldukları esaslar ve tescille ilgili işlemler yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmeliğin bildirim ve giriş bildirgelerinin onaylanmasına ilişkin hükümleri hakkında İçişleri, Maliye ve Gümrük, Sanayi ve Ticaret Bakanlıklarının da görüşleri alınır.

MADDE 4. — 1479 sayılı Kanunun 2229 sayılı Kanunla değişik 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yaşlılık aylığından yararlanma koşulları

Madde 35. — Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için;

a) Sigortalının Kurumdan yazılı talepte bulunması,
b) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 25 yıl sigorta primi ödemiş bulunması şarttır.

c) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmakla beraber en az 15 tam yıl sigorta primi ödemiş olanlara da kısmi aylık bağlanır.

MADDE 5. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 9. — 1479 sayılı Kanun ve aynı Kanunda değişiklik yapan kanunlara göre sigortalı olanlar, askerlikte er olarak geçen hizmet süreleri ile yedek subay okulunda geçen sürelerinin tamamını borçlanabilirler. Ölümü halinde sigortalı olanların haksahipleri de borçlanma talebinde bulunabilirler.

Borçlanma primleri sigortalının talep tarihinde bulunduğu basamak üzerinden yürürlükteki prim tutarlarına göre hesaplanır.

Bu kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan süre kadar geriye götürülür.

Hesaplanan borçlanma tutarları tebliğ tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde ödenir. 2 yıl içerisinde ödenmeyen borçlanma süreleri hizmetten sayılmaz.

MADDE 6. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek geçici madde eklenmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 20. — Prim, gecikme zammı ve faiz borcu bulunan sigortalılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren prim aslını 4 ay içinde ödemeleri halinde; gecikme zammı ve faizden doğan borçları, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 2 yıl sonra tahsil edilmek üzere ertelenmiştir.

Kesenek ve prim borçları için cebri icra yoluna müracaat edilen sigortalılar 4 ay içinde prim aslını icraya veya Kuruma ödedikleri takdirde yukarıdaki fıkra hükmünden istifade ederler.

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı : K. K. Gn. Md.
18/101-1874/01764

21 . 2 . 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 18.2.1985 tarihinde kararlaştırılan «1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 58 inci Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Tasarının, İçtüzük hükümlerine göre Komisyonda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Turgut ÖZAL
Başbakan

G E R E K Ç E

Ülkemizin genelinde üçüncü bir Sosyal Güvenlik Kuruluşu niteliğini taşıyan ve kendi nam ve hesabına çalışmakta olan bağımsız esnaf ve sanatkarların, mesleklerini icra edemeyecek duruma geldiklerinde kendilerine aylık bağlanmakla görevli bulunan BAĞ - KUR Genel Müdürlüğünün üyeleri (iştirakçileri) çalışma şartları itibariyle her gün gelir sağlayan kimselerdir.

Bu serbest meslek mensuplarının, mesleklerini icra edemeyecek duruma gelmeleri halinde kendilerine bağlanacak emekli (ihtiyarlık) aylıklarının üç ayda bir ödenmesi sebebiyle, çeşitli yönleri itibariyle ilgililerin büyük ölçüde maddî ve manevî sıkıntılarla karşılaştıkları görülmektedir.

Bu Tasarı, emekli aylıklarının ayda bir ödenmesini ve ödemenin ayın hangi gününde yapılacağını Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenerek, ilgililerin emeklilik döneminde karşılaştıkları sıkıntıları bir ölçüde gidermek maksadı ile hazırlanmıştır.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 58 inci Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı.

MADDE 1. — 1479 sayılı Kanunun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Aylıkların ödenmesi

Madde 58. — Sigortalıya veya hak sahibi olan kimselere bu Kanun gereğince bağlanan aylıklar, ayda bir peşin olarak verilir.

Peşin ödenen aylık, durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

Aylıkların ödeme tarihleri Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenir.»

MADDE 2. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

«EK MADDE — Bu Kanunda geçen dönem tabiri bir aylık dönemi ifade eder.»

GEÇİCİ MADDE — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, ödenecek ilk aylık ödeme, bir defaya mahsus olmak üzere bir aydan fazla müddeti kapsayabilir.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

18 . 2 . 1985

Başbakan
T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı V.
A. K. Alptemoçin

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
C. Büyükbaş

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı
M. T. Titiz

Devlet Bakanı
A. Karaevli

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı V.
M. N. Eldem

İçişleri Bakanı
Y. Akbulut

Dışişleri Bakanı
V. Halefoğlu

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
M. V. Dinçerler

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
M. Aydın

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı
H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. Kalemli

Sanayi ve Ticaret Bakanı
H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı V.
İ. S. Giray

Kültür ve Turizm Bakanı
M. M. Taşcıoğlu

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu
Esas No. : 1/542, 2/4, 2/47, 2/198
Karar No. : 20

14 . 2 . 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Başkanlıkça 13.7.1984 tarihinde Komisyonumuza havale edilen 1/542 sayılı «29.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Bir Fıkrasının Kaldırılmasına ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» ile 30.12.1983 tarihinde havale edilen 2/4 Esas sayılı «Ordu Milletvekili Bahriye Üçok ve 10 Arkadaşının, 2.9.1971 tarih ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 19.4.1979 tarih ve 2229 sayılı Kanunla Değişik 45 inci Maddesinin (a) Bendinin Değiştirilmesine ve (b) Bendinin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi»; 2.4.1984 tarihinde havale edilen 2/47 Esas sayılı «Tokat Milletvekili Talât Sargın'ın 2.9.1971 tarih ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 19.4.1979 tarih ve 2229 sayılı Kanun ve 6.3.1981 tarih ve 2423 sayılı Kanunla Değişik 53 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi»; 18.1.1985 tarihinde havale edilen 2/198 Esas sayılı «Çanakkale Milletvekili Nadir Pazırbaşı ve 3 Arkadaşının; 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi» İçtüzüğü'nün 36 ncı maddesine göre birleştirilmek ve 1/542 Esas sayılı Kanun Tasarısı esas alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, teklif sahipleri, Bağ - Kur ve meslek kuruluşu temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüldü.

Anayasamızın 60 ıncı maddesinde herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu belirtilmiş ve Devlete bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alıp bu konuda teşkilat kurmak bir görev olarak verilmiştir. Çalışanlarımızın bir bölümü Sosyal Sigortalar ve Emekli Sandığı kanunları ile daha önceden sosyal güvenlik hakkına kavuşmuş olmalarına rağmen bir hizmet akdine dayanmadan kendi nam ve hesabına çalışan vatandaşlarımız da 1479 sayılı Kanunun 1.10.1972 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesiyle bu hakka kavuşmuşlardır. Ancak, tasarı gerekçesinde de açıklandığı üzere ne vatandaşa ve ne de Kuruma izafe edilemeyecek bazı nedenlerden dolayı bu zamana kadar kendisini Bağ - Kur'lu bilip Kuruma prim ödemiş, hatta kendilerine Kanuna göre aylık bağlanmış vatandaşlarımızın sonradan Kurumla ilişkileri kesilmiş, ödenmiş olan emekli aylıklarının geri alınma cihetine dahi gidilmiştir. Bu konuda gerek Yüksek Başkanlığa gerekse Komisyonumuza birçok şikâyet dilekçeleri gelmiş; Hükümet de geçmiş uygulamaları, gelen şikâyetleri, meslek kuruluşları temsilcilerinin görüşlerini de alarak tasarımı Yüksek Meclise sevk etmiştir. Diğer teklif sahibi milletvekillerimizin kendilerine ulaştırılan görüşler doğrultusunda hazırladıkları tekliflerde yine Yüksek Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilmiştir.

Birçok vatandaşımızın mağduriyetini ortadan kaldıracak, kendilerine yeni haklar sağlayacak tasarı ve teklifler Komisyonumuzca da uygun bulunarak gerekçelerinde de belirtildiği gibi bazı maddeler aynen, bazı maddeler de değiştirilerek kabul edilmiştir.

Maddelerde yapılan değişikliklerin gerekçeleri aşağıda sırasıyla gösterilmiştir.

Madde 1. — Yönetim Kurulunun görev ve yetkilerini sayan Kanunun 10 üncü maddesinin (f) bendini değiştiren tasarının 1 inci maddesine «huzurevi» kelimesi ilave edilerek Kurumun emeklileri için huzurevleri açabilmesi imkân dahiline sokulmuş ve bu suretle diğer sosyal güvenlik kuruluşları ile bu konuda paralellik sağlanmıştır.

Madde 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 3. — Kanunun 16 ncı maddesini değiştiren tasarının 3 üncü maddesinin (d) bendi, Kurumun bu zamana kadar uyguladığı konut veya toplu işyeri kredilerinin yetersiz kaldığı; halen esnaf ve sanatkârlar için Devletçe küçük sanayi sitelerinin yapımının sürdürüldüğü, konut konusunda da Toplu Konut ve Kamu

Ortaklığı Fonu ile konut sorununun çözümünün bütün vatandaşlar için ülke çapında genel olarak ele alındığı gerekçeleri ile tasarı metninden çıkarılmış; yürürlükteki madde metninde bulunmasına rağmen madde değişikliğinde yer almayan (e) bendi faiz haddi yüzde 6'dan 10'a yükseltilmek suretiyle yeni (d) bendi olarak düzenlenmiş ve madde değişik bu şekliyle kabul edilmiştir. Tasarının (2) numaralı bendindeki «konut ve toplu işyeri» hakkındaki hükümler metninden çıkarılmış ve madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Madde 4. — Tasarı metninin son fıkrasındaki «kuruluş kanunu yazılı olması dahi» ibaresi «kuruluş kanununda yazılı olmasa dahi» şeklinde düzeltilerek madde bu redaksiyonla kabul edilmiştir.

Madde 5. — Konut ile ilgili 19.10.1983 tarih ve 2929 sayılı Kanunda «müessese», «bağlı ortaklık», «iştirak» ibareleri kullanılmıştır. Bu Kanundaki ibarelere uygunluk sağlamak için gerekli düzenlemeler yapılmış; ikinci fıkradaki hüküm de birinci fıkraya dahil edilmiştir.

Madde 6. — 2/198 Esas Sayılı Kanun Teklifinin 1 inci maddesi tasarıya 6 ncı madde olarak ilave edilmiş (1/c) bendindeki «komanditler» kelimesi Türk Ticaret Kanunundaki yazılışa uygun olarak «komanditer» olarak düzeltilmiş ve madde değişik bu şekliyle kabul edilmiştir.

Madde 7. — 2/198 Esas Sayılı Kanun Teklifinin 2 nci maddesinin başlığı kanun tekniğine uygun olarak yazılarak Komisyonumuzca 7 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 8. — 2/198 Esas Sayılı Kanun Teklifinin 3 üncü maddesindeki «sözleşmelere, sosyal sigorta yardım ve yükümlerini azaltmak veya başkasına devretmek yolunda hükümler konulamaz» hükmü maddenin birinci fıkrasına dahil edilmek ve madde redaksiyona tabi tutularak tasarıya 8 inci madde olarak eklenerek kabul edilmiştir.

Madde 9. — 2/198 Esas Sayılı Kanun Teklifinin 4 üncü maddesi sadece, sigortalılara yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra da bu Kanuna bağlı işten ayrılmayı mecburi kılan hükmün kaldırılmasını taşımaktadır. Oysa maddenin yazılış biçiminden maddede daha başka değişiklikler teklif edildiği intibai uyanmaktadır. Hem yürürlükteki maddenin 35 inci maddesinin yazılış şekline uymak ve sadece (a) bendi amacı sağlayacak şekilde yeniden yazılarak madde tasarıya değişik bu şekliyle 9 uncu madde olarak eklenerek kabul edilmiştir.

Madde 10. — 2/198 Esas Sayılı Kanun Teklifinin dört maddesinin tasarıya eklenmesi sonucu tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca 10 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 11. — 2/4 Esas Numaralı Kanun Teklifinin 1 inci maddesi ile değiştirilmek istenen Kanunun yürürlükteki 45 inci maddesinin (a) bendi esasen 2229 sayılı Kanunla teklif doğrultusunda değiştirilmiş olduğundan tasarının 7 nci maddesi de teklifin 2 nci maddesini kapsadığından teklifin 2 nci maddesi ile tasarının 7 nci maddesi 11 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 12. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 13. — 2/47 Esas Sayılı Kanun Teklifi ile tasarının 9 uncu maddesi birlikte ele alınmış, teklifin 1 inci maddesinin ikinci fıkrası ile tasarının süresinde ödenmeyen primlere uygulanacak gecikme zamları ile Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun arasında irtibat kurulmuş, teklifle değiştirilmesi amaçlanan Kanunun 53 üncü maddesinin beşinci fıkrasının uygulamada sevkediliş amacını gerçekleştirmediği, prim tahsilatını hızlandırmadığı müşahade edildiği ifade edildiğinden tasarının 9 uncu maddesi yapılan bu değişikliklerle 13 üncü madde olarak kabul edilmiştir. Teklifin diğer hükümleri Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 14. — Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca 14 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 15. — Tasarının 11 inci maddesi Komisyonumuzca 15 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 16. — Tasarının 12 nci maddesi Komisyonumuzca 16 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 17. — Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 18. — Tasarının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca 18 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 19. — Tasarının 17 nci maddesi Kanunun sistematığı gereği 19 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 20. — Kanuna bir ek madde ekleyen tasarının 18 inci maddesi, 2/198 Esas Sayılı Teklifte eklenen maddeyi de kapsayacak şekilde çerçeve 20 nci madde olarak düzenlenmiştir.

Ek Madde 8. — Tasarının 18 inci maddesi ile Kanuna eklenen ek madde 8 Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ek Madde 9. — 2/198 Esas Sayılı Teklifin 5 inci maddesi ek madde 9 olarak ve «borçlandırılan sürenin karşılığı sigortalının prim ödeme süresine katılır» hükmü eklenerek kabul edilmiştir.

Madde 21. — Tasarının 15 inci maddesi Komisyonumuzca 21 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 22. — Tasarının 16 ncı maddesi Komisyonumuzca 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 23. — Tasarının çerçeve 19 uncu maddesi Komisyonumuzca 2/198 Esas Sayılı Teklifin 6 ncı maddesini de kapsayacak şekilde 23 üncü madde olarak düzenlenmiş ve ek geçici madde 15, 16, 17, 19 uncu maddeler aynen, 18 ve 20 nci maddeler de kanun tekniği bakımından yeniden düzenlenerek, yürürlük ve yürütme maddeleri de aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Mustafa Balçılar
Eskişehir Milletvekili

Başkanvekili
Burhan Kara
Giresun Milletvekili
(İmzada bulunamadı.)

Sözcü
Mahmut Orhon
Yozgat Milletvekili

Kâtip
Hamdi Özsoy
Afyon Milletvekili

Üye
Ahmet Şevket Gedik
Adana Milletvekili

Üye
Arsan Savaş Arpacıoğlu
Amasya Milletvekili

Üye
Nevzat Bıyıklı
Artvin Milletvekili

Üye
Mehmet Özalp
Aydın Milletvekili

Üye
Nadir Pazarbaşı
Çanakkale Milletvekili

Üye
Günseli Özkaya
İstanbul Milletvekili

Üye
Bilâl Şişman
İstanbul Milletvekili
(İmzada bulunamadı.)

Üye
İmren Aykut
İstanbul Milletvekili

Üye
Mehmet Sedat Turan
Kayseri Milletvekili

Üye
Osman Nuri Akyol
Kocaeli Milletvekili

Üye
Mustafa Kılıçaslan
Sakarya Milletvekili

Üye
Talât Sargın
Tokat Milletvekili
53 ürcü maddeye muhalifim.
(Son toplantıya katılmadı.)

Üye
Ali Rıdvan Yıldırım
Tunceli Milletvekili

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/542, 1/650,

(2/4, 2/47, 2/198)

Karar No. : 99

7.3.1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 4.6.1984 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan «2.9.1971 Tarihli ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Bir Fıkrasının Kaldırılmasına ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» Ordu Milletvekili Bahriye Uçok ve 10 Arkadaşının «2.9.1971 Tarih ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 19.4.1979 Tarih ve 2229 Sayılı Kanunla Değişik 45 inci Maddesinin (a) Bendinin Değiştirilmesine ve (b) Bendinin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi» Tokat Milletvekili Talât Sargın'ın «2.9.1971 Tarih ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 19.4.1979 Tarih ve 2229 Sayılı Kanun ve 6.3.1981 Tarih ve 2423 Sayılı Kanunla Değişik 53 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi» Çanakkale Milletvekili Nadir Pazarbaşı ve 3 Arkadaşının «2.9.1971 Tarihli ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi» ile ön havalesi gereği Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonunca hazırlanan rapor Komisyonumuzun 20.2.1985 - 27.2.1985 - 28.2.1985 - 6.3.1985 tarihlerindeki 47, 48, 49 ve 50 nci birleşimlerinde Hükümet temsilcileri ve tek lif sahiplerinin de katılmalarıyla incelendi ve görüşüldü.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında verilen bir önerenin benimsenmesi ile 22.2.1985 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 58 inci Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı»nın görüşülen tasarı ile doğrudan ilgisi nedeniyle gündeme dahil edilmesi ve her iki tasarının birleştirilerek görüşülmesi kabul edilmiştir.

Bilindiği gibi, 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu (BAĞ - KUR) Kanunu 14.9.1971 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve 1.10.1972 tarihinde bütün yurttaki kademesiz olarak uygulamaya konulmuştur.

Ancak, BAĞ - KUR Kanununda, gerek uygulama sırasında görülen eksiklik ve aksaklıkların giderilmesi ve gerekse ülkenin ekonomik durumunda meydana gelen gelişmeler nedeni ile zaman zaman genel ücret düzeyinin gerisinde kalan malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarında artışlar sağlanması için birçok Kanunlar ile değişiklikler yapılmıştır.

BAĞ - KUR Kanununun uygulanmasına bütün Türkiye çapında aynı anda başlanmış, ancak taşra teşkilatlarının kurulmasının gecikmesi ve kanun gereği BAĞ - KUR'a bildirim işlemlerinin meslek kuruluşlarınca yapılması nedeni ile, birçok aksaklıklar meydana gelmiş, kendisini sigortalı bilen ve muntazaman pirimlerini ödeyen kişiler ve bunların hak sahipleri Kanundaki aksaklıklar nedeni ile mağdur edilmişlerdir.

Tasarı ile, bütün bu aksaklıkların giderilmesi, mağduriyete uğrayanların haklarının iadesi, özellikle sigortalılar aleyhine sonuç doğuran hükümlerin değiştirilerek kurum ile sigortalıların uzlaştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca tasarı BAĞ - KUR sigortalılarına yeni sosyal haklar da getirmektedir.

Yapılan görüşmelerde söz alan üyeler tasarımı genellikle olumlu bulmakla birlikte, hükümet temsilcilerine çeşitli sorular sorarak tasarı ile ilgili açıklayıcı bilgiler istemişlerdir. Hükümet adına yapılan açıklamalar ve sorulara verilen cevaplar dinlendikten sonra, sağlık ve sosyal yardım komisyonu metni esas alınmak suretiyle maddelerinin incelenmesine geçilmiştir.

Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu metninin 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 13 üncü maddeleri aynen,

Yeni bir metnin çerçeve 14 üncü madde olarak eklenmesi nedeniyle yalnız madde numarası değişikliği olarak 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21 ve 22 nci maddeler 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22 ve 23 üncü maddeler olarak aynen,

Çerçeve 2 nci madde ile değişik aynı Kanununun 11 inci maddesinin 4 üncü fıkrası «Genel Kurula, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı veya görevlendireceği kimse, Başkanvekili olarak başkanlık eder.» şeklinde değiştirilerek,

Çerçeve 5 inci madde ile değişik aynı Kanununun 21 inci maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan «... tüzelkişiliğe sahip müesseseler ve bağlı ortaklıklar kurabilir...» ibaresindeki «ve bağlı ortaklıklar» çıkarılarak «...tüzelkişiliğe sahip müesseseler kurabilir...» şeklinde ve aynı maddenin 2 nci fıkrasındaki «Bu müessese ve bağlı ortaklıklarda istihdam edilecek...» ibaresindeki «ve bağlı ortaklıklarda» ibaresi çıkarılarak «bu müesseselerde istihdam edilecek...» şeklinde yeniden düzenlenerek,

Çerçeve 12 nci madde ile değişik aynı Kanununun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrası, verilen bir önerge ışığında diğer güvenlik kanunlarına tabi olupta BAĞ - KUR'a geçenlerin haklarının korunması amacıyla, fıkranın sonunda yer alan «... 6 ncı basamaktan aşağısını seçemezler.» ibaresi «... diğer güvenlik kanunlarında geçirdiği süre intibak ettirilmek suretiyle en yakın basamaktan aşağısını seçemezler.» şeklinde yeniden düzenlenerek,

Tasarı ile ilgisi nedeniyle birlikte görüşülmesine karar verilen «1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 58 inci Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı»nın 1 inci maddesi verilen bir önergenin kabulü ile çerçeve 14 üncü madde olarak metne eklenmek suretiyle,

Çerçeve 20 nci madde ile aynı Kanuna eklenen ek madde 8 in birinci fıkrasında açıklık kazandırılması amacıyla fıkrada yer alan «... Kurumun bilgi işlem kayıtlarına intikal ettirilmiş bulunan makbuz ve posta çeki gibi belgeler...» ifadesindeki «bulunan» ibaresinden sonra «hatalı olmayan» ibaresinin eklenmesi ile Ek Madde 8 yeniden düzenlenerek,

Ek Madde 9 aynen,

Metne yeni eklenen çerçeve 14 üncü maddenin paralelinde bir hükmün yeni bir Ek Madde 10 olarak düzenlenmesi ve Çerçeve 20 nci maddeninde 21 olarak düzeltilmesi suretiyle,

Çerçeve 23 üncü madde ile aynı Kanuna eklenmesi öngörülen ek geçici madde 15'in çerçeve 12 nci maddede yapılan değişiklik nedeni ile gereği kalmadığından metinden çıkarılması ve Ek Geçici Madde 17, 18 ve 19 uncu maddelerin Ek Geçici 16, 17 ve 18 inci maddeler olarak madde numaralarının değiştirilmesi suretiyle, Ek Geçici 20 nci maddenin Ek Geçici 19 uncu madde olarak ve verilen bir önergenin ışığında bu maddenin 1 ve 2 nci fıkralarında yer alan «dört ay» ibaresinin «altı ay» olarak değiştirilmesi ve «... iki yıl sonra...» ibaresinin «... iki yıl içerisinde...» şeklinde düzeltilmesi ve 1 inci fıkranın sonuna «Emeklilik talebi halinde bu miktarlar defaten ödenebilir» ibaresinin eklenmesiyle, ayrıca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, değişik 58 inci madde gereği ödenecek ilk aylık ödemenin bir defaya mahsus olmak üzere bir aydan fazla müddeti kapsayabileceği şeklindeki bir hükmün ek geçici madde 20 olarak metne eklenmesi suretiyle ve madde numarasının 24 şeklinde düzeltilmesiyle,

Yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen Çerçeve 24 ve 25 inci maddeler ise 25 ve 26 ncı maddeler olarak aynen kabul edilmiştir

Ayrıca metnin başlığı yapılan değişikliklere paralel olarak «2.9.1981 Tarihli ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna İki Ek Madde ile Altı Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan Metin Emiroğlu Malatya	Başkanvekili Aycan Çakıroğulları Denizli	Sözcü Alaattin Fırat Muş
Kâtip Üye Kadir Demir Konya	Ahmet Akgün Albayrak Adana	A. Sırrı Özbek Adıyaman
Sururi Baykal Ankara	Nabi Sabuncu Aydın	M. Fenni İslimyeli Balıkesir İmzada bulunamadı
Ahmet Şamil Kazokoğlu Bolu	N. Oğuzhan Artukoğlu Burdur	İlhan Aşkın Bursa
C. Tayyar Sadıklar Çanakkale	Ünal Akkaya Çorum	İsmail Şengün Denizli İmzada bulunamadı
Ahmet Sarp Diyarbakır	İsmail Dayı Balıkesir	Metin Yaman Erzincan
İlhan Aras Erzurum	Togay Gemalmaz Erzurum	Mustafa Rifki Yaylalı Erzurum
M. Hayri Osmanlıoğlu Gaziantep	İbrahim Fevzi Yaman İsparta	Tülay Öney İstanbul İmzada bulunamadı
Fikret Ertan İzmir Muhalefet şerhim eklidir	Özdemir Pehlivanoglu İzmir	İbrahim Özbiyık Kayseri
Cengiz Tuncer Kayseri	Erol Ağagil Kırklareli	Mehmet Budak Kırşehir
İsmet Ergül Kırşehir	Ayhan Fırat Malatya	Haydar Özalp Niğde
	Madde 12 ile değiştirilen 51 inci Maddeye karşırım	
Fehmi Memişoğlu Rize	H. Barış Can Sinop Madde 3'e muhalifim	Enver Özcan Tokat Muhalifim şerhim eklidir
Fahrettin Kurt Trabzon		Ferit Melen Van Tümüne muhalifim

MUHALEFET ŞERHİ

Mevcut BAĞ - KUR Yasasına yer yer düzeltmeler ve iyileştirmeler getiren bu tasarı, Öteki Sosyal Güvenlik Kurumlarıyla BAĞ - KUR arasında bir bütünlük, ilke ve kıstas birliği sağlanmadıkça dengesizlikler ve çarpıklıklar giderilmiş olmayacak, yeni dengesizlikler ve adaletsizlikler ortaya çıkacaktır.

Sosyal güvenlik konusu bir bütün halinde ele alınmadığı sürece sorunlar çözüme kavuşmayacaktır.

Tüm yurttaşlarımızı kapsayacak genel, çağdaş, adil ve akılcı bir sosyal güvenlik sistemi oluşturulması gerektiği inancı ve beklenti içinde, kendi dar çerçevesinde bazı olumlu yönleri bulunsa bile bu tasarının tümüne karşıyım.

A. Sırrı Özbek
Adıyaman

Enver Özcan
Tokat

Fikret Ertan
İzmir

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

2.9.1971 Tarihli ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanakârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Bir Fıkrasının Kaldırılmasına ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1479 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«f) Kurum adına taşınmaz mal edinilmesi, inşası, idaresi ve bunların satılması veya Kuruma ait binaların; hizmet binası, lojman, misafirhane, kreş, eğitim tesisi ve benzeri hizmet ve sosyal amaçlara tahsisi hakkındaki önerileri.»

MADDE 2. — 1479 sayılı Kanunun 2654 sayılı Kanunla değişik 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Genel Kurula, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı veya görevlendireceği kimse başkanlık eder.»

MADDE 3. — 1479 sayılı Kanunun 2229 sayılı Kanunla değişik 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Karşılıkların işletilmesi

Madde 16. — 1479 sayılı Kanunun 74 üncü maddesine göre Kurumu ayıracağı karşılıklar aşağıda belirtildiği şekilde işletilir.

1. Ödenmiş primler karşılığı;

a) Faiz haddi yürürlükteki hükümlere göre en yüksek düzeyde olmak üzere Devlet bankalarına yatırılmak,

b) Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahviller ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca çıkarılan gelir ortaklığı ve hisse senetlerine yatırılmak,

c) Taşınmaz mallara yatırılmak,

d) Sigortalılara konut veya toplu işyeri yapımı için, bu yapıların birinci derece ipoteği karşılığında taşınmazın değerinin % 80'ine kadar, 2 yılı ödemesiz olmak üzere fonun tesis edildiği banka tarafından 6'şar aylık eşit taksitler halinde Kuruma 10 yılda iade edilmek, % 10'dan aşağı olmamak üzere faiz yürütülmek ve aynı sigortalının ancak kredinin birinden yararlanması kaydıyla yönetmelik hükümlerine, Kurumca tahsisî uygun görülen kredilerin kullanılmasını ve tahsilatını temin gayesiyle Bakanlar Kurulunca bu konuda görevlendirilen ihtisas sahibi Devlet bankalarında tesis edilecek fonlara veya bu hizmetlerin Kurumca fiilen yapılması halinde bu konuda kurulacak şirketlere veya 21 inci maddede belirtilen kuruluşlara yatırılmak,

Suretiyle işletilir.

Ödenmiş primler karşılığının en çok % 40'ı (1/b) ve % 25'i de (1/d) bentlerinde yazılı olan konulara yatırılır.

2. Yukarıdaki hükümlere göre işletilmesi bakımından ödenmiş primler karşılığının yeterli olmaması halinde, Kurumun bir önceki yıl hesap sonuçlarına göre tespit edilen prim gelirleri ile yaptığı malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası yardımları arasındaki müspet farkın en çok % 15'i, Kurumun aktüaryal durumu göz önüne alınmak suretiyle Yönetim Kurulu kararı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının onayı ile

**SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

2.9.1971 Tarihli ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İki Fıkрасının Kaldırılmasına ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1479 sayılı Kanunun 10 uncu Maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

f) Kurum adına taşınmaz mal edinilmesi, inşaaı, idaresi ve bunların satılması veya Kuruma ait binaların, hizmet binası, lojman, misafirhane, eğitim tesisi, kreş, huzurevi ve benzeri hizmet ve sosyal amaçlara tahsisi hakkındaki önerileri,

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 1479 sayılı Kanunun 2229 sayılı Kanunla değişik 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Karşılıkların İşletilmesi

Madde 16. — 1479 sayılı Kanunun 74 üncü maddesine göre Kurumun ayıracağı karşılıklar aşağıda belirtildiği şekilde işletilir.

1. Ödenmiş primler karşılığı;

a) Faiz haddi yürürlükteki hükümlere göre en yüksek düzeyde olmak üzere Devlet bankalarına yatırılmak,

b) Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvil-ler ile Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresince çıkarılan gelir ortaklığı ve hisse senetlerine yatırılmak,

c) Taşınmaz mallara yatırılmak,

d) Bağ - Kur üyelerine İşletme ve Tesis Kredisi olarak tahsis edilmek üzere % 10'dan az olmamak ve Merkez Bankasından Esnaf ve Sanatkârların finansmanı için açılan reeskont kredilerine uygulanan faiz oranlarından bir puan düşük faiz getirmek şartıyla yönetmelik hükümlerine göre Türkiye Halk Bankası-na yatırılmak,

Suretiyle işletilir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

2.9.1971 Tarihli ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Üç Ek Madde ile Altı Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 1479 sayılı Kanunun 2654 sayılı Kanunla değişik 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Genel Kurula, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı veya görevlendireceği kimse Başkanvekili olarak başkanlık eder.»

MADDE 3. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

bu maddenin 1/d bendi hükümlerinde belirtilen şartlarla konut ve toplu işyeri kredisi fonuna veya hizmetlerin Kurumca fiilen yapılması halinde bu konuda kurulacak şirketlere veya 21 inci madde gereğince kurulacak kuruluşlara yatırılmak suretiyle işletilebilir.

3. Kurumun sair sebeplerle ayrılan karşılıkları günün iktisadi şartlarına, Kurumun mali ve aktüaryal durumuna göre Kurumun bütçesi plâsman ve yatırım programları çerçevesinde işletilir.

MADDE 4. — 1479 sayılı Kanununun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Vergi, resim ve harç muafiyeti

Madde 20. — a) Bu Kanununun 15 ve 16 ncı maddelerinde yazılı kaynaklardan elde olunan gelirler ile 21 inci maddesi uyarınca kurulan müessese veya iştiraklerden elde olunan hak ve gelirler,

b) Kurumca sigortalılara ve bu Kanuna göre hak sahibi sayılan kimselere verilen aylıklar ve yapılan yardımlar,

c) Kuruma ait taşınır ve taşınmaz mallar, bunların alım ve satım işlemleri ile Kurumun hizmet gereği ihtiyaç duyduğu Türkiye'de temini mümkün olmayan malların ithali, kiralınması,

ç) Kurumun taraf olduğu dava ve icra takipleri ile ilanları,

d) Kurumca yapılan bütün işlemler ve bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken yazı ve belgeler ve bunların suretleri,

İlgili kanunlarda Kurumun adı ve Kuruluş Kanunu yazılı olması dahi ithalde alınan vergi ve resimler dahil her türlü vergi, resim ve harçlar ile Kurumun doğrudan doğruya hizmetlerinden faydalanmadığı fon ve kuruluşlara katkı paylarından muafittir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Ödenmiş primler karşılığının en çok % 40'ı (1/b) ve % 25'i de (1/d) bentlerinde yazılı olan konulara yatırılır.

2. Yukarıdaki hükümlere göre işletilmesi bakımından ödenmiş primler karşılığının yeterli olmaması halinde, Kurumun bir önceki yıl hesap sonuçlarına göre tespit edilen prim gelirleri ile yaptığı malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası yardımları arasındaki müspet farkın en çok % 15'i, Kurumun aktüeryal durumu göz önüne alınmak suretiyle Yönetim Kurulu kararı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının onayı ile bu maddenin 1/d bendi hükümlerinde belirtilen şartlarla İşletme ve Tesis kredisi fonuna yatırılmak suretiyle işletilebilir.

3. Kurumun sair sebeplerle ayrılan karşılıkları günün iktisadî şartlarına, Kurumun malî ve aktüeryal durumuna göre Kurumun bütçesi plasman ve yatırım programları çerçevesinde işletilir.

MADDE 4. — 1479 sayılı Kanununun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 4. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Vergi, resim ve harç muafiyeti

Madde 20. — a) Bu Kanununun 15 ve 16 nci maddelerinde yazılı kaynaklardan elde olunan gelirler ile 21 inci maddesi uyarınca kurulan müessese veya iştiraklerden elde olunan hak ve gelirler,

b) Kurumca sigortalılara ve bu Kanuna göre hak sahibi sayılan kimselere verilen aylıklar ve yapılan yardımlar,

c) Kuruma ait taşınır ve taşınmaz mallar, bunların alım ve satım işlemleri ile Kurumun hizmet gereği ihtiyaç duyduğu Türkiye'de temini mümkün olmayan malların ithali, kiralanması,

ç) Kurumun taraf olduğu dava ve icra takipleri ile ilanları,

d) Kurumca yapılan bütün işlemler ve bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken yazı ve belgeler ve bunların suretleri,

İlgili kanunlarda Kurumun adı ve kuruluş kanununda yazılı olmasa dahi ithalde alınan vergi ve resimler dahil her türlü vergi, resim ve harçlar ile Kurumun doğrudan doğruya hizmetlerinden faydalanmadığı fon ve kuruluşlara katkı paylarından muafittir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 5. — 1479 sayılı Kanununun 2229 sayılı Kanunla değişik 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tüzelkişiliği olan kuruluşlar kurmak ve iştiraklerde bulunmak yetkisi

Madde 21. — Kurum; kuruluşları, çalışma konuları, organları, görev ve yetkileri ile denetim usulleri yönetmeliklerle belirlenmek suretiyle tüzelkişiliği hâiz müesseseler ile ortaklıklar veya şirketler kurabilir veya kurulmuş bulunanların hisse senetlerini veya ortaklık paylarını satın alabilir.

Bu maddede belirtilen kuruluş ve iştirakler Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur.

Bu kuruluş ve iştiraklerin personeli hakkında Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Bu Kanununun 17, 18 ve 20 nci maddeleri Kurumun kuracağı bu kuruluş ve iştirakler hakkında da uygulanır. Kurum görevlileri bu kuruluşlarda özlük hakları saklı kalmak şartıyla çalıştırılabilirler.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 5. — 1479 sayılı Kanunun 2229 sayılı Kanunla değişik 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tüzelkişiliği olan kuruluşlar kurmak ve iştiraklerde bulunmak yetkisi

Madde 21. — Kurum; Kurumun teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile; çalışma konuları, organları, görev ve yetkileri ile denetim usulleri yönetmeliklerde belirtilmek suretiyle tüzelkişiliğe sahip müesseseler ve bağlı ortaklıklar kurabilir veya kurulmuş bulunanların hisse senetlerini satın alabilir veya iştiraklerde bulunabilir.

Bu müessese ve bağlı ortaklıklarda istihdam edilecek personel hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Bu Kanunun 17, 18 ve 20 nci maddeleri Kurumca kurulacak müessese ve bağlı ortaklıklar hakkında da uygulanır. Kurum görevlileri bu müessese ve bağlı ortaklıklarda özlük hakları saklı kalmak şartıyla çalıştırılabilir.

MADDE 6. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve 2654 sayılı kanunlarla değişik 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kanunun amacı, sigortalı sayılanlar ve sayılmayanlar

Madde 24. — Aşağıda sayılan sigortalılar hakkında malullük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu Kanunda yazılı şartlarla sosyal sigorta yardımları sağlanır.

I. — Sigortalı sayılanlar:

Kanunla ve Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulu sosyal güvenlik kuruluşları kapsamı dışında kalan ve herhangi bir işverene hizmet akdi ile bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan;

a) Esnaf ve Sanatkârlar, tüccar, sanayici ve borsa ajan ve acenteleri, mimar ve mühendisler, sigorta üreticileri ve eksperleri, eczacılar, tabipler, veterinerler, gümrük komisyoncuları gibi ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı dolayısıyla gerçek veya götürü usulde gelir vergisi mükellefi olanlar, Esnaf ve Sanatkâr siciline kayıtlı bulunanlar veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarına usulüne uygun olarak kayıtlı olanlar,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5. — 1479 sayılı Kanunun 2229 sayılı Kanunla değişik 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Tüzelkişiliği olan kuruluşlar kurmak ve iştiraklerde bulunmak yetkisi

Madde 21. — Kurum; Kurumun teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile; çalışma konuları, organları, görev ve yetkileri ile denetim usulleri yönetmeliklerde belirtilmek suretiyle tüzelkişiliğe sahip müesseseler kurabilir veya kurulmuş bulunanların hisse senetlerini satın alabilir veya iştiraklerde bulunabilir.

Bu müesseselerde istihdam edilecek personel hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Bu Kanunun 17, 18 ve 20 nci maddeleri Kurumca kurulacak müessese ve bağlı ortaklıklar hakkında da uygulanır. Kurum görevlileri bu müessese ve bağlı ortaklıklarda özlük hakları saklı kalmak şartıyla çalıştırılabilir.»

MADDE 6. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- b) Kollektif şirketlerin ortakları,
- c) Adi Komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları,
- d) Limited şirketlerin ortakları,
- e) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları,
- f) Donatma iştirakleri ortakları,
- g) Anonim şirketlerin kurucu ortakları ile yönetim kurulu üyesi olan ortakları,

Bu Kanuna göre sigortalı sayılırlar.

II - Sigortalı sayılmayanlar

Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) 18 yaşını doldurmamış olanlar,
 - b) Yabancı uyruklular,
 - c) Kanunla veya kanunun verdiği yetkiye dayanarak kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına prim veya kesenek ödeyenlerle bu tür kuruluşlardan malullük veya yaşlılık aylığı ile daimî tam işgöremezlik geliri almakta olanlar, aylık veya gelir bağlanması için talepte bulunmuş olanlar (Dul ve yetim aylığı veya Sosyal Sigortalar Kurumundan geçici veya sürekli kısmî işgöremezlik geliri alanlar hariç),
 - d) Tarım işi yapanlar (Tarım sanatlarına ait işleri yapanlar hariç),
- Sigortalı sayılmazlar.

MADDE 7. — 1479 sayılı Kanununun 2229 ve 2654 sayılı kanunlarla değişik 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 7. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigortalılığın başlangıç ve bitiş tarihi

Madde 25. — 24 üncü maddeye göre sigortalı sayılanlardan gelir vergisi mükellefi olanlar, mükellefiyetin başlangıç tarihinden, gelir vergisinden muaf olanlar ile vergi kaydı bulunmayanlar da Esnaf ve Sanatkar siciline veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarına kayıtlı oldukları tarihten itibaren kendiliğinden bu Kanuna göre sigortalı sayılırlar.

Bu suretle sigortalı olanların hak ve yükümlülükleri sigortalı sayıldıkları tarihte başlar.

24 üncü maddeye göre sigortalı sayılanlardan;

- a) Gelir vergisi mükellefi olanların, mükellefiyetlerini gerektiren faaliyetlerine son verdikleri,
- b) Gelir vergisinden muaf olanlar ile vergi kaydı bulunmayanlar, Esnaf ve Sanatkar sicilinden veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarındaki üye kayıtlarının silindiği,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) T.C. Emekli Sandığına tabi olarak çalışmaya başlayanların emekli keseneği kesilmeye başladığı,

d) Şirketlerle ilgisi kalmayanların, çalışmalarına son verdikleri veya ilgilerinin kesildiği,

e) İflasına karar verilmiş olan tasfiye halindeki özel işletmeler ile şirket ortaklarının, özel işletmenin veya şirketin mahkemece tasfiyesine karar verildiği,

Tarihten itibaren sigortalılıkları sona erer.

Bu Kanuna göre sigortalı sayılanlardan; bu sigortalılıklarının devamı süresince, aynı zamanda hizmet akdi ile çalışanların Bağ-Kur sigortalılıkları devam eder. Bunlar kanunla ve kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulu diğer sosyal güvenlik kuruluşları kapsamına giremezler.

MADDE 8. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve 2654 sayılı kanunlarla değişik 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 8. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yazılma

Madde 26. — Sigortalı olmak hak ve yükümlülüğünden vazgeçilemez ve kaçınılamaz. Sözleşmelere, sosyal sigorta yardım ve yükümlerini azaltmak veya başkasına devretmek yolunda hükümler konulamaz. Bu Kanuna göre sigortalı sayılanlar, sigortalı sayıldıkları tarihten itibaren en geç 3 ay içinde Kuruma başvurarak kayıt ve tescillerini yaptırmak zorundadırlar.

I - Vergi daireleri, Esnaf ve Sanatkâr Sicil Memurluğu ve kanunla kurulu meslek kuruluşları

a) Sigorta kapsamına giren mükellefleri veya üyelerini bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten,

b) Sonradan mükellefiyeti tescil edilenleri veya üye kaydolulanları tescil ve kayıt tarihinden,

c) Mükellefiyeti terkin edilen veya üyelik kaydı silinenleri ise bu tarihten,

İtibaren 3 ay içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdürler. Ayrıca Belediye, Özel İdare ve diğer kamu kuruluşları, sigortalılığa esas olacak bilgileri Bağ-Kur'un isteği üzerine vermek zorundadırlar.

Bu Kanuna göre sigortalı sayılanlardan, sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren 3 ay içinde Kuruma kayıt ve tescillerini yaptırmayanlar hakkında Kurumca resen tescil işlemi yapılır.

II - Sigortalıların kayıt ve tescil veya resen işlemlerinde;

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 6. — 1479 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Hakkı doğuran olay tarihinden 5 yıl geçtikten sonra talepte bulunanların ölüm aylıkları, talep tarihini takip eden aybaşından itibaren başlar.

MADDE 7. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve 2423 sayılı kanunlarla değişik 45 inci maddesinin (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve 2654 sayılı kanunlarla değişik 51 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ancak, diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi bir işte çalıştıktan sonra BAĞ - KUR kapsamına girenler, bu Kanunun 50 nci maddesinde belirtilen aylık gelir basamaklarından 6 ncı basamaktan aşağısını seçemezler.»

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

- a) Gelir vergisi mükellefi olanlar için vergi daire-
si kayıtları,
- b) Gelir vergisinden muaf olanlar ile vergi kaydı
bulunmayanlar için Esnaf ve Sanatkâr sicili veya
kanunla kurulu meslek kuruluşu kayıtları,
- c) Belediye, özel idare ve diğer kamu kuruluş-
larının Bağ - Kur'un isteği üzerine vermek zorunda
oldukları bilgiler,

Esas alınır.

III - Noterler;

(Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan Esnaf
ve Sanatkârlar ile diğer bağımsız çalışanların tut-
makla mükellef oldukları defterlerin tasdiki sırasın-
da, Bağ-Kur'a kayıtlı olduklarını gösterir belgeyi is-
temek zorundadırlar. Belge ibraz etmeyenlerin def-
terleri tasdik edilmez.

(Sigortalıların başvurma usulleri ile uymak zorun-
da oldukları esaslar ve tescille ilgili işlemler yönet-
melikle düzenlenir. Bu yönetmeliğin bildirim ve gi-
riş bildirgelerinin onaylanmasına ilişkin hükümleri
hakkında İçişleri, Maliye ve Gümrük, Sanayi ve
Ticaret bakanlıklarının da görüşleri alınır.

MADDE 9. — 1479 sayılı Kanunun 2229 sayılı
Kanunla değişik 35 inci maddesinin başlığı ile (a)
bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, son fıkrası yü-
rürlükten kaldırılmıştır.

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları

- a) Sigortalının Kurumdan yazılı talepte bulun-
ması

MADDE 10. — Tasarının 6 ncı maddesi Komis-
yonumuzca 10 uncu madde olarak aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 11. — Tasarının 7 nci maddesi Komis-
yonumuzca 11 inci madde olarak aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 12. — Tasarının 8 inci maddesi Komis-
yonumuzca 12 nci madde olarak aynen kabul edil-
miştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu
metninin 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu
metninin 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyo-
nu metninin 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve
2654 sayılı Kanunlarla değişik 51 inci maddesinin
üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ancak, diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi
bir işte çalıştıktan sonra Bağ - Kur kapsamına giren-
ler, bu Kanunun 50 nci maddesinde belirtilen aylık
gelir basamaklarından, diğer güvenlik kanunlarında
geçirdiği süre intibak ettirmek suretiyle en yakın
basamaktan aşağısını seçemezler.»

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 9. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve 2423 sayılı kanunlarla değişik 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmına sürenin bittiği tarihten başlayarak ilk ay için % 10 ve bundan sonra gelecek her ay için % 4 gecikme zammı uygulanır.»

MADDE 10. — 1479 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Çocukların kontrol muayeneleri

Madde 60. — Bu Kanuna göre aylık bağlanan çalışmayacak durumda malul çocuklar, Kurumca kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesi, Kurumun yazılı bildiriminde belirtilen tarihten sonraki aybaşına kadar yaptırılmadığı takdirde, çocukların çalışmayacak durumda malul sayılmaları sebebiyle bağlanmış veya artırılmış bulunan aylıklar, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki aybaşından başlanarak kesilir.

Muayene neticesinde malullük halinin devam ettiği anlaşılırsa, anlaşıldığı tarihi takip eden aybaşından itibaren aylığın ödenmesine yeniden başlanır.

MADDE 11. — 1479 sayılı Kanunun 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Üçüncü kişinin sorumluluğu

Madde 63. — Üçüncü bir kimsenin suç sayılır hareketi ile bu Kanunda sayılan yardımların yapılmasını gerektiren bir halin doğmasında, Kurum sigortalı veya hak sahiplerine gerekli bütün yardımları yapar.

Ancak, Kurum, yapılan ve yapılacak yardımların tutarı için üçüncü kişilere, istihdam edenlere, araç sahiplerine ve diğer sorumlulara rücu eder.

MADDE 12. — 1479 sayılı Kanunun 2229 sayılı Kanunla değişik 74 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Her hesap yılı sonunda o yılın gelirlerinden o yıl içinde ödenen; yaşlılık, malullük ve ölüm aylıkları ile yönetim giderleri, sigorta giderleri ve ayrılması gereken diğer karşılıklar tenzil edildikten sonra kalan miktar, matematik, ödenmiş primler ve olağanüstü karşılıklar olarak ayrılır.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 13. — 1479 sayılı Kanunun 2229 ve 2423 sayılı kanunlarla değişik 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

«Primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmına sürenin bittiği tarihten başlayarak Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanunda belirtilen gecikme zammı oranları uygulanır.»

MADDE 14. — Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca 14 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Tasarının 11 inci maddesi Komisyonumuzca 15 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Tasarının 12 nci maddesi Komisyonumuzca 16 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — 1479 sayılı Kanunun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Aylıkların ödenmesi

Madde 58. — Sigortalıya veya hak sahibi olan kimselere bu Kanun gereğince bağlanan aylıklar, ayda bir peşin olarak verilir.

Peşin ödenen aylık, durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

Aylıkların ödeme tarihleri Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenir.»

MADDE 15. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 14 üncü maddesi 15 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 15 inci maddesi 16 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 16 ncı maddesi 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 13. — 1479 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. Bu Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, cenaze yardımı ve ölüm toptan ödeme hakları, hakkı doğuran olay tarihinden başlanarak 10 yıl içinde istenmezse düşer.

MADDE 14. — 1479 sayılı Kanunun 2229 sayılı Kanunla değişik 79 uncu maddesinin dördüncü fıkrasından sonra aşağıdaki beşinci fıkra eklenmiştir.

İsteğe bağlı sigortalılık, sigortalının tescil talebinin Kuruma intikal ettiği tarih itibariyle başlar, terk talebinin Kuruma intikal ettiği tarihe veya diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi olarak çalışmaya başlama ile sona erer. Ancak ayı içinde primi yatırılmış süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

MADDE 15. — 1479 sayılı Kanuna, 2229 sayılı Kanunla ilave edilen ve 2654 sayılı Kanunla değiştirilen ek geçici 4 üncü madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek Geçici Madde 4. — Bu Kanuna göre, isteğe bağlı sigortalı olanlardan, 4.5.1979 tarihinde, kadın iseler 40, erkek iseler 45 yaşını geçenler, sigortalı oldukları tarihten geriye doğru 10 yıllık sürenin tamamını, sigortalılığın tescilinden itibaren bir yıl içinde talepte bulunmak kaydıyla borçlanabilir.

Şu kadar ki, bu Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmeti bulunanlar ancak 10 yıla tamamlayacak süreyi borçlanabilirler.

Borçlanılan süreler, aylık aylığı bağlanmasında ancak borcun bittiği tarihten itibaren bir yıl geçtikten sonra, prim ödeme süresi olarak, değerlendirilir.

Borçlanma primleri talep tarihindeki basamak ve prim tutarları üzerinden hesaplanır ve sigortalılığın başlangıç tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde ödenir. Belirtilen süre içerisinde borçların tamamen ödenmemesi halinde, borçlanma talepleri geçersiz sayılır.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce borçlanmış ve bu kanuna göre borçlanılacak süreler, diğer Sosyal Güvenlik kanunlarına tabi bir işe girerek o kanuna tabi kurum veya kuruluşlardan aylığa hak kazananların, 24.5.1983 tarih ve 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre, birleştirilecek hizmetlerine dahil edilemez. Bu suretle, dikkate alınmayan sürelerle ait borçlanma primleri, talep halinde sigortalıya veya mirasçılara geri verilir.

MADDE 16. — 1479 sayılı Kanuna 2654 sayılı Kanunla ilave edilen ek geçici 12 nci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigortalılık niteliğini kaybedenler hakkında yapılacak işlemler

Ek Geçici Madde 12. — 1479 sayılı Kanunun değişik 24 üncü maddesinin (II nci) bendinde sayılanlar dışında kalan kimselerden Kuruma kayıt ve tescili yapılmakla birlikte Kanunun öngördüğü şartları taşımadıkları için sigortalı sayılmayanların, 1.10.1972 ile 20.4.1982 tarihleri arasında kayıt ve tescilli buldukları sürelerinin tamamı, kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve bu sürelerle ait prim, gecikme zammı ve faizleri ödemeleri şartıyla sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Şu kadar ki, kendi isteği üzerine sigortalılığı sona erenlerin kayıt ve tescili buldukları süreler talebe bakılmaksızın geçerli sayılır.

Sigortalılığı tescil edilmemiş olmakla birlikte, prim ödemesinde bulunmuş olanların, ilk prim ödeme tarihi ile 20.4.1982 tarihi arasında kalan süreleri de birinci fıkradaki şartlarla sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

Yukarıdaki bir ve ikinci fıkra hükümleri uyarınca sigortalılığı geçerlilik kazananlar, 1479 sayılı Kanunun değişik 24 üncü maddesinde belirtilen sigortalılık şartlarını taşımamakla beraber 20.4.1982 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeyenlerin ödedikleri prime tekabül eden süreleri, sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

Bu madde hükmünden yararlanmak suretiyle sigortalılığı geçerli sayılanların aylıkları da aylığa hak kazanılan tarih itibariyle geçerli sayılır. Ancak, kesilmiş bulunan aylıkların yeniden ödenmeye başlanabilmesi için sigortalı veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları şarttır.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17. — Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Tasarının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca 18 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 17 nci maddesi 18 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 18 inci maddesi 19 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 17. — 1479 sayılı 2229 sayılı Kanunun 33 üncü maddesiyle eklenen ek madde 1 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Deyim değişikliği

Ek Madde 1. — 1479 sayılı Kanunda geçen «Sosyal Güvenlik Bakanlığı» deyimini «Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 18. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek 8 inci madde ilave edilmiştir.

Prim ve tahsis ödemeleri ile ilgili makbuzların imhası

EK MADDE 8. — Sigortalıların prim ve prime ilişkin ödemeleri ile sigortalılara veya hak sahiplerine Kurumca yapılan sigorta yardımları, prim iadeleri ve benzeri her türlü ödemeleri ihtiva eden ve Kurumun bilgi işlem kayıtlarına intikal ettirilmiş bulunan makbuz ve posta çeki gibi belgeler, bu tür ödemelerin yapıldığı tarihi takip eden takvim yılı başından başlayarak bir yıl süre ile muhafaza edilir.

Muhafaza süresi geçtikten sonra bu tür ödemelerin tespit ve tevsikinde Kurumun bilgi işlem kayıtları esas alınır. Kurumun bilgi işlem kayıtlarına itiraz edilmesi halinde, itiraz eden aksini ispatla mükelleftir.

Bu maddeye göre imha edilecek belgelerin imha usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 19. — Tasarının 17 nci maddesi Komisyonumuzca 19 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 8. — Kanuna tasarının 18 inci maddesi ile eklenen ek madde 8, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Askerlik borçlanması

EK MADDE 9. — 1479 sayılı Kanun ve aynı Kanunda değişiklik yapan kanunlara göre sigortalı olanlar, askerlikte er olarak geçen hizmet süreleri ile yedek subay okulunda geçen sürelerinin tamamını borçlanabilirler. Ölümü halinde sigortalı olanların hak sahipleri de borçlanma talebinde bulunabilirler.

Borçlanma primleri sigortalının talep tarihinde bulunduğu basamak üzerinden yürürlükteki prim tutarlarına göre hesaplanır.

Borçlandırılan sürenin karşılığı sigortalının prim ödeme süresine katılır.

Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan süre kadar geriye götürülür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 20. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 19 uncu maddesi 20 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

Prim ve tahsis ödemeleri ile ilgili makbuzların imhası

EK MADDE 8. — Sigortalıların prim ve prime ilişkin ödemeleri ile sigortalılara veya hak sahiplerine kurumca yapılan sigorta yardımları, prim iadeleri ve benzeri her türlü ödemeleri ihtiva eden ve Kurumun bilgi işlem kayıtlarına intikal ettirilmiş bulunan ve hatalı olmayan makbuz ve posta çeki gibi belgeler, bu tür ödemelerin yapıldığı tarihi takip eden takvim yılı başından başlayarak bir yıl süre ile muhafaza edilir.

Muhafaza süresi geçtikten sonra bu tür ödemelerin tespit ve tevsikinde Kurumun bilgi işlem kayıtları esas alınır. Kurumun bilgi işlem kayıtlarına itiraz edilmesi halinde, itiraz eden aksini ispatla mükelleftir.

Bu maddeye göre imha edilecek belgelerin imha usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

Askerlik borçlanması

EK MADDE 9. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin Ek 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Hesaplanan borçlanma tutarları tebliğ tarihinden itibaren iki yıl içerisinde ödenir. Belirtilen süre içerisinde borçların tamamen ödenmemesi halinde borçlanma talepleri geçersiz sayılır.

MADDE 21: — 1479 sayılı Kanuna, 2229 sayılı Kanunla ilave edilen ve 2654 sayılı Kanunla değiştirilen ek geçici 4 üncü madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek Geçici Madde 4. — Bu Kanuna göre, isteğe bağlı sigortalı olanlardan, 4.5.1979 tarihinde, kadın iseler 40, erkek iseler 45 yaşını geçenler, sigortalı oldukları tarihten geriye doğru 10 yıllık sürenin tamamını, sigortalılığın tescilinden itibaren bir yıl içinde talepte bulunmak kaydıyla borçlanabilir.

Şu kadar ki, bu Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmeti bulunanlar ancak 10 yıla tamamlayacak süreyi borçlanabilirler.

Borçlanılan süreler, yaşlılık aylığı bağlanmasında ancak borcun bittiği tarihten itibaren bir yıl geçtikten sonra, prim ödeme süresi olarak, değerlendirilir.

Borçlanma primleri talep tarihindeki basamak ve prim tutarları üzerinden hesaplanır ve sigortalılığın başlangıç tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde ödenir. Belirtilen süre içerisinde borçların tamamen ödenmemesi halinde, borçlanma talepleri geçersiz sayılır.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce borçlanmış ve bu Kanuna göre borçlanılacak süreler, diğer Sosyal Güvenlik kanunlarına tabi bir işe girerek o kanuna tabi kurum veya kuruluşlardan aylığa hak kazananların, 24.5.1983 tarih ve 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre, birleştirilecek hizmetlerine dahil edilemez. Bu suretle, dikkate alınmayan sürelerle ait borçlanma primleri, talep halinde sigortalıya veya mirasçılara geri verilir.

MADDE 22. — 1479 sayılı Kanuna 2654 sayılı Kanunla ilave edilen ek geçici 12 nci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigortalılık niteliğini kaybedenler hakkında yapılacak işlemler

Ek Geçici Madde 12. — 1479 sayılı Kanunun değişik 24 üncü maddesinin (II nci) bendinde sayılanlar dışında kalan kimselerden Kuruma kayıt ve

EK MADDE 10. — Bu Kanunda geçen dönem tabiri bir aylık dönemi ifade eder.

MADDE 22. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 21 inci maddesi 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 22 nci maddesi 23 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 19. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek geçici maddeler ilave edilmiştir.

Daha önce diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi bir işte çalışmış olanların basamak düzeltmeleri

EK GEÇİCİ MADDE 15. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmeti dolayısıyla 51 inci maddenin üçüncü fıkrası gereğince 6 ncı basamaktan daha yüksek basamağa intibak ettirilenler, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içerisinde yazılı talepte bulunmak şartıyla giriş tarihi itibarıyla 6 ncı basamaktan aşağı olmamak üzere basamak düzeltebilirler.

Bu şekilde basamak düzeltenlerin ödedikleri fazla primler iade edilmeyip, ileride ödemeleri gereken primlere mahsup edilir.

Isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunmuş olanların tabi olacağı hükümler

EK GEÇİCİ MADDE 16. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 79 uncu maddeye göre isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunanlara da bu Kanun hükümleri uygulanır. Bunlardan keseneklerini, prim, gecikme, zammı ve borçlarını kısmen veya tamamen süresinde ödemedikleri için sigortalılığı sona erenler; bu Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen sürelerle ait ödemeleri gereken borçlarını gecikme zammı ve faiziyle birlikte bir yıl içinde tamamen ödedikleri takdirde bütün süreleri sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Belirtilen süre içerisinde, prim ve gecikme zamlarını tamamen ödemeyen sigortalıların bu Kanunun yürürlük ta-

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tescili yapılmakla birlikte Kanunun öngördüğü şartları taşımadıkları için sigortalı sayılmayanların, 1.10.1972 ile 20.4.1982 tarihleri arasında kayıt ve tescilli buldukları sürelerinin tamamı, kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve bu sürelerle ait prim, gecikme zammı ve faizleri ödemeleri şartıyla sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Şu kadar ki, kendi isteği üzerine sigortalılığı sona erenlerin kayıt ve tescilli buldukları süreler talebe bakılmaksızın geçerli sayılır.

Sigortalılığı tescil edilmemiş olmakla birlikte, prim ödemesinde bulunmuş olanların, ilk prim ödeme tarihi ile 20.4.1982 tarihi arasında kalan süreleri de birinci fıkradaki şartlarla sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

Yukarıdaki bir ve ikinci fıkra hükümleri uyarınca sigortalılığı geçerlilik kazananlar, 1479 sayılı Kanunun değişik 24 üncü maddesinde belirtilen sigortalılık şartlarını taşımamakla beraber 20.4.1982 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeyenlerin ödedikleri prime tekabül eden süreleri, sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

Bu madde hükmünden yararlanmak suretiyle sigortalılığı geçerli sayılanların aylıkları da aylığa hak kazanılan tarih itibarıyla geçerli sayılır. Ancak, kesilmiş bulunan aylıkların yeniden ödenmeye başlanabilmesi için sigortalı veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları şarttır.

MADDE 23. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek geçici maddeler eklenmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 15. — Tasarının 19 uncu maddesi ile Kanuna eklenen ek geçici 15 inci madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 16. — Tasarının 19 uncu maddesi ile Kanuna eklenen ek geçici 16 ncı madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 24. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek geçici maddeler eklenmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 15. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin Ek Geçici 16 ncı maddesi Ek Geçici 15 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 16. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin Ek Geçici 17 nci maddesi Ek Geçici 16 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

rihinden önce ödemiş oldukları primlere tekabül eden süreleri 53 üncü madde uyarınca yapılacak hesaplama göre, sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

Sigortalılardan daha önce borçlanma talebinde bulunmuş ve borçlanma tutarını tamamen ödemiş olmakla beraber, kesenek veya primlerini ödemedikleri için sigortalılığı, sigortalılığın başlangıç tarihi itibarıyla sayılmayanların, borçlanma karşılığını geri almamış olmak kaydıyla bu borçlanmaları geçerli sayılır.

20 . 4 . 1982 tarihinden önce tescilini yaptırmayanlar hakkında yapılacak işlemler

EK GEÇİCİ MADDE 17. — 1479 sayılı Kanuna 2654 sayılı Kanunla ilave edilen ek geçici 13 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen iki yıllık süre ile dördüncü fıkrasında belirtilen bir yıllık süre, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren yeniden işlemeye başlar.

20 . 4 . 1982 tarihinden önce vergi dairelerine kayıtlı bulunanların sürelerin borçlanması

EK GEÇİCİ MADDE 18. — 20.4.1982 tarihinden önce her ne suretle olursa olsun kuruma kayıt ve tescili yapılan ve talep tarihinde sigortalılık niteliğini taşıyanlar, 1.10.1972 ile 20.4.1982 tarihleri arasında, kuruma veya diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına kayıtlı buldukları süreler dışında vergi dairelerine kayıtlı olarak kendi nam ve hesaplarına bağımsız çalıştıkları sürelerinin tamamını belgelemek şartıyla borçlanabilirler.

Borçlanma primleri sigortalının bulunduğu son basamak üzerinden yürürlükteki prim tutarlarına göre hesaplanarak defaten veya bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren en geç iki yıl içinde ödenir. Bu süre içinde primi ödenmeyen borçlanma süreleri sigortalılıktan sayılmaz.

Borçlanma talebi bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde kuruma yazılı olarak yapılır ve bu süre içinde vergi dairelerince verilecek belgelerle tevsik edilir.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı tespit edildiği takdirde, gerek sigortalılar ve gerekse belgeyi düzenleyenler hakkında genel hükümlere göre ceza kovuşturması yapılır. Ayrıca, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararlar % 50 fazlası ve kanunî faizi ile birlikte bunlardan tahsil edilir.

Geçersiz sayılan 10 yıllık hizmet belgelerinin tabii olacağı hükümler

EK GEÇİCİ MADDE 19. — 1479 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi ile bu maddede 2229 sayılı Kanunla yapılan değişiklik hükümlerinden yararlanmak suretiyle kanunî süreler içinde verilmiş ve Kurum kayıtlarına geçirilmiş bulunan eski çalışma sürelerinin tevsikine ilişkin belgelerin Kanunun öngördüğü şartları taşımadıklarının sonradan tespit edilmesi sebebiyle geçerli sayılmamaları halinde; belgelerde gösterilen bağımsız

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

EK GEÇİCİ MADDE 17. — Tasarının 19 uncu maddesi ile Kanuna eklenen ek geçici 17 nci madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

20.4.1982 tarihinden önce vergi dairelerine kayıtlı bulunulan sürelerin borçlanması

EK GEÇİCİ MADDE 18. — 20.4.1982 tarihinden önce her ne suretle olursa olsun Kuruma kayıt ve tescili yapılan ve talep tarihinde sigortalılık niteliğini taşıyanlar, 1.10.1972 ile 20.4.1982 tarihleri arasında, Kuruma veya diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına kayıtlı buldukları süreler dışında vergi dairelerine kayıtlı olarak kendi nam ve hesaplarına bağımsız çalıştıkları sürelerinin tamamını belgelemek şartıyla borçlanabilirler. Sigortalının ölümü halinde bu haktan, hak sahipleri de faydalanabilir.

Borçlanma primleri sigortalının bulunduğu son basamak üzerinden yürürlükteki prim tutarlarına göre hesaplanarak defaten veya bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren en geç iki yıl içinde ödenir. Bu süre içinde primi ödenmeyen borçlanma süreleri sigortalılıktan sayılmaz.

Borçlanma talebi bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde Kuruma yazılı olarak yapılır ve bu süre içinde vergi dairelerince verilecek belgelerle tevsik edilir.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı tespit edildiği takdirde, gerek sigortalılar ve gerekse belgeyi düzenleyenler hakkında Türk Ceza Kanununun hükümlerine göre ceza kovuşturması yapılır. Ayrıca, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararlar % 50 fazlası ve kanuni faizi ile birlikte bunlardan tahsil edilir.

EK GEÇİCİ MADDE 19. — Tasarının 19 uncu maddesi ile Kanuna eklenen ek geçici madde 19 Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

EK GEÇİCİ MADDE 17. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin Ek Geçici 18 inci maddesi Ek Geçici 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 18. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin Ek Geçici 19 uncu maddesi Ek Geçici 18 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 19. — Prim, gecikme zammı ve faiz borcu bulunan sigortalılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren prim aslını en geç altı ay içinde ödemeleri halinde; gecikme zammı ve faizden doğan borçları, bu Kanunun yürürlük tari-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

çalışma sürelerinin, sigortalı veya hak sahipleri tarafından vergi daireleri ve diğer genel, katma veya özel bütçeli idarelerden alınacak belgelerle teyit ettirilmesi şartıyla, teyit ettirilen süre kadarı geçerlilik kazanır.

Bu suretle teyit ve tevsik edilen sürelerin ilk belgede gösterilen sürelerden eksik olması halinde, eksik kalan kısmı, hiç teyit ve tevsik edilmemesi halinde ise tamamı, borçlanılabilir.

Borçlanma primleri sigortalının borçlanma tarihinde bulunduğu basamağı üzerinden ve bu madde hükmüne göre yapılacak talep tarihinde yürürlükte olan prim tutarları esas alınarak hesaplanır ve iki yıl içinde ödenir. Borcun tamamı ödenmedikçe aylık bağlanmaz.

Yukarıdaki hükümlere göre geçerlik kazanan belgelere istinaden önceden ödenmiş bulunan aylıklar geri alınmaz. Ancak, belgenin geçersizliğinin tespit edildiği tarih itibarıyla aylığın ödenmesi durdurulur. Belgenin geçerliliği için aranan şartların ikmali ile aylık durdurulduğu tarih itibarıyla yeniden başlatılır.

Bu madde hükümlerinden yararlanmak suretiyle ilk defa aylığa hak kazananların aylıkları talep tarihini takip eden aybaşından itibaren başlatılır.

Çalışma sürelerinin teyidine ilişkin belgelerin gerçeğe uymadığı tespit edildiği takdirde gerek sigortalı veya hak sahipleri ve gerekse belgeyi düzenleyenler hakkında Türk Ceza Kanununun hükümlerine göre kovuşturma yapılır. Bunlar; Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları % 50 fazlası ve Devlet bankalarının asgarî bir yıllık vadeli mevduata ödedikleri faizi ile birlikte Kuruma ayrıca öderler.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

hinden itibaren 2 yıl içinde tahsil edilmek üzere ertelenir. Emeklilik talebi halinde bu miktarlar defa-ten ödenebilir.

Kesenek ve prim borçları için cebri icra yoluna müracaat edilen sigortalılar altı ay içinde prim aslını icra dairelerine veya Kuruma ödedikleri takdirde yukarıdaki fıkra hükmünden istifade ederler.

EK GEÇİCİ MADDE 20. — Prim, gecikme zammı ve faiz borcu bulunan sigortalılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren prim aslını en geç dört ay içinde ödemeleri halinde; gecikme zammı ve faizden doğan borçları, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 2 yıl sonra tahsil edilmek üzere ertelenir.

Kesenek ve prim borçları için cebri icra yoluna müracaat edilen sigortalılar dört ay içinde prim aslını icra dairelerine veya Kuruma ödedikleri takdirde yukarıdaki fıkra hükmünden istifade ederler.

EK GEÇİCİ MADDE 20. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, değişik 58 inci madde gereği ödenecek ilk aylık ödeme, bir defaya mahsus olmak üzere bir aydan fazla müddeti kapsayabilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 20. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

4.6.1984

Başbakan
T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
S. N. Türel

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı
İ. Özdağlar

Devlet Bakanı
A. K. Alptemoçin

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı
Z. Yavuztürk

İçişleri Bakanı
A. Tanrıyar

Dışişleri Bakanı V.
A. M. Yılmaz

Maliye ve Gümrük Bakanı
V. Arıkan

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
M. V. Dinçerler

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yrd. Bakanı
M. Aydın

Ulaştırma Bakanı V.
İ. S. Giray

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı
H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. Kalemli

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.
C. Büyükbaş

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
C. Büyükbaş

Kültür ve Turizm Bakanı
M. M. Taşcıoğlu

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Yürürlük

MADDE 24. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 25. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 24 üncü maddesi 25 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 26. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 25 inci maddesi 26 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

